

جلوه های از وقایع روز قیامت در روایات

تهیه، گردآوری، تنظیم و ترجمه: احمد رضا انصاری

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الم ذلك الكتاب لا ريب فيه هدى للمتقين الذين يؤمنون بالغيب..... وبالآخرة هم يوفون

سورة البقرة آیه ۱ و ۴:

آن کتاب با عظمتی است که شک در آن راه ندارد؛ و مایه هدایت پرهیزکاران است کسانی که به غیب ایمان (قلبی) دارند.....؛ و به آخرت (جهان واپسین) یقین دارند.

وَهَذَا كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ مُبَارَكٌ مُصَدِّقُ الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَلِتُنذِرَ أُمَّ الْقُرَى وَمَنْ حَوْلَهَا وَالَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ يُؤْمِنُونَ بِهِ وَهُمْ عَلَى صَلَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ سورة الأنعام آیه ۹۲:

و این کتابی است که ما آن را نازل کردیم؛ کتابی است پربرکت، که آنچه را پیش از آن آمده، تصدیق می کند؛ (آن را فرستادیم تا مردم را به پادشاهای الهی، بشارت دهی،) و تا (اهل) ام القری [= مکه] و کسانی را که گرد آن هستند، بترسانی! (یقین بدان) آنها که به آخرت ایمان دارند، به آن ایمان می آورند؛ و بر نمازهای خویش، مراقبت می کنند!

عَنْ مُثَنَّى الْحَنَاطِ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَقُولُ أَيَّامُ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ ثَلَاثَةٌ يَوْمَ يَقُومُ الْقَائِمُ وَ يَوْمَ الْكُرَّةِ وَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. الخصال، ج ۱، ص: ۱۰۸

راوی گفت از امام پنجم عَلَيْهِ السَّلَامُ شنیدم فرمود ایام خدا سه روز است روز ظهور حضرت حجت و روز رجعت و روز قیامت.

۱- قیامت در برترین روز:

روی آنه ما طلعت الشمس فی يوم أفضل من يوم الجمعة، و كان اليوم الذي نصب فيه رسول الله ﷺ أمير المؤمنين عليه السلام بغدير خم يوم الجمعة، و قیام القائم علیه السلام فی يوم الجمعة، و تقوم القيامة فی يوم الجمعة، یجمع الله فيه الأولین و الآخین، قال الله عزّ و جل: «ذلك يوم مجموع له الناس و ذلك يوم مشهود». المحجة البيضاء ۳ ۱۷

روایت شده خورشید بر هیچ روزی با فضیلت تر از روز جمعه طلوع نکرده و روز جمعه روزی است که در آن روز رسول خدا ﷺ امیرالمؤمنین را در غدیر خم منصوب کرد و قیام حضرت مهدی علیه السلام هم در روز جمعه است و قیامت هم در روز جمعه برپا شود که در آن روز خدا اولین و آخرین را جمع کند خدا هم میفرماید «ذلك يوم مجموع له الناس و ذلك يوم مشهود». آن روز روزی است که خدا مردم را در آن جمع کند و آن روز روز مشهود و مورد توجه است

۲- کسانی که در قیامت نوری بهمراه دارند:

قال رسول الله ﷺ من شاب شیبه فی الإسلام كانت له نور يوم القيامة». المحجة البيضاء ۲ ۳۲۴

پیامبر اکرم ﷺ فرمودند کسی که موی صورتش را در راه (نشر و پیشرفت) اسلام، سفید کرد در قیامت این موی سفید برای او نوری است

۳- کسانی که بواسطه صداقت در پیمان با خدا در قیامت خوش عاقبت میشوند:

و دخل رسول الله ﷺ المسجد و فيه ناس من أصحابه فقال: «تدرون ما قال ربکم؟ قالوا: الله و رسوله أعلم، فقال: إن ربکم یقول: إن هذه الصلوات الخمس المفروضات من صلاهنّ لوقتھنّ، و

حافظ عليهنّ لقيني يوم القيامة و له عندي عهد ادخله به الجنة، و من لم يصلهنّ لوقتهنّ و لم

يحافظ عليهنّ فذاك إليّ إن شئت عذّبتّه و إن شئت غفرت له». المحجة البيضاء ٢ ٣٣٩

پیامبر خدا ﷺ داخل مسجد شدند و در مسجد گوهی از اصحاب او حاضر بودند فرمود متوجه اید خدای شما چه فرموده؟ عرض کردند خدا و رسولش عالمترند پس فرمود پروردگارتان میفرماید این نمازهای واجب پنجگانه را کسی در اوقات مخصوصش بخواند و مراقبت بر آنها داشته باشد در قیامت مرا ملاقات میکند در حالیکه نزد من عهد و پیمانی دارد که او را داخل بهشت میکنم و کسی که آنها را در اوقات مخصوصش نخواند و مراقبت بر آنها نداشته باشد پس چنین شخصی امرش دست من است خواستم او را عذاب میکنم و خواستم او را می بخشم

۴- خوش حالتترین و خوش موقعیت ترین مردم در قیامت:

قال ﷺ: «إن أكثر الناس يوم القيامة أمانا أكثرهم فكرا في الدنيا، و أكثر الناس ضحكا في الآخرة

أكثرهم بكاء في الدنيا، و أشدّ الناس فرحا في الآخرة أطولهم حزنا في الدنيا». المحجة البيضاء ٢

۱۵۸/

پیامبر خدا ﷺ فرمود بیشترین افرادی که در روز قیامت در امنیت هستند کسانی اند که در دنیا اهل تفکرند و بیشترین افرادی که در آخرت خندانند کسانی اند که در دنیا اهل گریه بوده اند و بیشترین خوشی در آخرت از کسانی است اند که در دنیا طولانی تر از دیگران محزون بوده اند

۵- نور گسترده و بلند قیامت:

و روی عن الصادق عليه السلام: «أن في التوراة مكتوبا أن بيوتی في الأرض المساجد، فطوبی لعبد تطهّر في

بيته ثم زارني في بيتي، ألا إن على المزور كرامة الزائر، ألا بشر المشائين في الظلمات إلى

المساجد بالنور الساطع يوم القيامة المحجة البيضاء ٢ ٣٥٦

امام صادق عليه السلام فرمود: در تورات نوشته شده است که خانه‌های من بر روی زمین، مسجدها باشند؛ پس خوشای بر بنده‌ای که در خانه خویش وضو گیرد، پس آنگاه مرا در خانه‌ام زیارت کند. آگاه باشید که به راستی، بر زیارت‌شونده است که زیارت‌کننده را بزرگ بدارد. آگاه باشید که کسانی که در دلش ظلمانی پیاده به سوی مساجد بروند بشارت ده به نورپهن و بلند در روز قیامت

۶- کسانی که کارشان در قیامت به سختی و پستی می افتد:

فی الفقیه «قال رسول الله ﷺ: من صلی بقوم و فیهم من هو أعلم منه لم یزل أمرهم إلی سفال إلی یوم القیامه». المحجة البیضا ۳ ص ۵

رسول خدا ﷺ فرمود هر که امام جماعت مردمی شود و در آنها اعلم از او باشد همیشه و تا قیامت کارشان (آن امت) بیستی (و پستی) رود

۷- پاداشی زیبا بر چند عمل خوب، در قیامت:

یقال: إنه إذا کان یوم القیامه یحشر قوم وجوههم کالکوکب الدرّی فیقول لهم الملائكة: ما أعمالکم؟ فیقولون: کنا إذا سمعنا الأذان قمنا إلی الطهارة، لا یشغلنا غیرها، ثمّ یحشر طائفة وجوههم کالأقمار، فیقولون بعد السؤال: کنا نتوضأ قبل الوقت، ثمّ یحشر طائفة وجوههم کالشمس، فیقولون: کنا نسمع الأذان فی المسجد. المحجة البیضاء ۲ ۳۴۴

و گفته شده: وقتی روز قیامت شود عده ای با صورتهایی که مثل ستاره درخشان می درخشند محشور شوند پس ملائکه به ایشان گویند اعمال شما چه بوده؟ پس گویند ماروش زندگیمان این بود که وقتی اذان را می شنیدیم مشغول وضو و طهارت میشدیم و به چیز دیگری مشغول نمی شدیم سپس گروهی محشور شوند که صورتهای آنها مانند ماه ها می درخشند و در جواب همان سوال گویند ما قبل وقت نماز، وضو می گرفتیم سپس گروهی محشور شوند که صورتهایشان مانند خورشید می درخشند و در جواب همان سوال گویند ما اذان را در مسجد می شنیدیم

۸- پوشیدن لباس آتشین در قیامت :

عن الامام الحسین علیه السلام «من لبس ثوبا یشهره کساه الله یوم القیامه ثوبا من النار». المحجة البیضاء

۳ ۲۴

از امام حسین علیه السلام روایت شده کسی که لباس شهرت (که او را انگشت نماند) بپوشد روز قیامت لباسی از آتش به او بپوشانند

۹- مواعظی ارزشمند و زیبا از یار قدیمی و دلسوز پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم

رَوَى أَنَّهُ قَامَ أَبُو ذَرٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عِنْدَ الْكَعْبَةِ فَقَالَ أَنَا جُنْدَبُ بْنُ السَّكَنِ فَاکْتَنَفَهُ النَّاسُ فَقَالَ لَوْ
 أَنَّ أَحَدَكُمْ أَرَادَ سَفَرًا لَاتَّخَذَ فِيهِ مِنَ الزَّادِ مَا يُصْلِحُهُ فَسَفَرُ يَوْمِ الْقِيَامَةِ أَوْ مَا تَزَوَّدُونَ فِيهِ مَا يُصْلِحُكُمْ
 فَقَامَ إِلَيْهِ رَجُلٌ فَقَالَ أُرْسِدُنَا فَقَالَ صُمْ يَوْمًا شَدِيدَ الْحَرِّ لِلنُّشُورِ وَ حُجَّ حِجَّةً لِعِظَائِمِ الْأُمُورِ وَ صَلِّ
 رَكَعَتَيْنِ فِي سَوَادِ اللَّيْلِ لِيُحْشَى الْقُبُورَ كَلِمَةً خَيْرٍ تَقُولُهَا وَ كَلِمَةً شَرًّا تَسْكُتُ عَنْهَا أَوْ صَدَقَةً مِنْكَ
 عَلَى مِسْكِينٍ لَعَلَّكَ تَنْجُو يَا مِسْكِينُ مِنْ يَوْمٍ عَسِيرٍ اجْعَلِ الدُّنْيَا دِرْهَمَيْنِ دِرْهَمًا أَنْفَقْتَهُ عَلَى
 عِيَالِكَ وَ دِرْهَمًا قَدَمْتَهُ لِآخِرَتِكَ وَ الثَّالِثُ يَضُرُّ وَ لَا يَنْفَعُ لَأُتْرَدَهُ اجْعَلِ الدُّنْيَا كَلِمَتَيْنِ كَلِمَةً فِي طَلَبِ
 الْحَلَالِ وَ كَلِمَةً لِلْآخِرَةِ وَ الثَّالِثَةُ تَضُرُّ وَ لَا تَنْفَعُ لَأُتْرَدَهَا ثُمَّ قَالَ قَتَلَنِي هُمْ يَوْمٌ لَا أُذْرِكُهُ مَكَارِمِ
 الْأَخْلَاقِ، ص: ٢٥٤

در روایت است که ابو ذر در کنار کعبه بود، فرمود: من جندب بن سکن هستم، مردم گرد او جمع شدند، گفت: هر که قصد سفر دارد بمقدار کافی توشه بر می‌دارد، آیا برای سفر آخرت توشه‌ای که برای شما لازم است و کارتان را اصلاح کند بر نمی‌دارید؟

مردی گفت: ما را راهنمایی کن؛ ابو ذر گفت: روزیهای گرم را روزه بدارید، و برای کارهای مهم حج کنید، در تاریکی دل شب برای تاریکی قبر دو رکعت نماز گزارید، یا سخن خیری بگویید، یا از سخن شری احتراز کنید یا صدقه‌ای به بینوایی دهید تا در روز سخت قیامت نجات یابید، مال خود را دو قسمت کنید، یکی را برای خانواده خود خرج نمایید و یکی را برای آخرت خود بذل کنید، و غیر از این دو مصرف جز زیان نخواهد داشت. در دنیا دو گونه سخن بیش نگوئید سخنی که برای کسب و در آمد حلال ضروری باشد و کلمه‌ای که برای آخرت توشه است، و دیگر هر چه گویی ضرر است، بعد گفت: غصه و فکر روز نیامده مرا کشت (یعنی روز قیامت).

۱۰- پاداش بزرگ صدقه در قیامت، اگر چه کم بوده :

و عن الصادق عليه السلام «انَّ اللَّهَ تَعَالَى يَقُولُ: مَا مِنْ شَيْءٍ إِلَّا وَ قَدْ وَكَّلْتُ مِنْ يَقْبِضُهُ غَيْرِي إِلَّا الصَّدَقَةَ
 فَإِنِّي أَتَلَقُّهَا بِيَدِي تَلَقُّهَا حَتَّىٰ أَنْ الرَّجُلَ لِيَتَصَدَّقَ أَوْ الْمَرْأَةَ لَتَتَصَدَّقَ بِالْتَمْرَةِ أَوْ بِشِقِّ تَمْرَةٍ فَأَرْبِيبُهَا
 لَهُ كَمَا يَرْبِي الرَّجُلُ فَلُوهُ وَ فَصِيلُهُ فَتَلْقَانِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَ هِيَ مِثْلُ جَبَلٍ أَحَدٍ» المحجَّة البيضاء ٣

٩٤

از حضرت صادق عليه السلام وارد است خدای تعالی فرمود: «برای هر عمل خیری، کسی را وکیل کرده‌ام که آن را تحویل بگیرد، غیر از صدقه که خودم با دستم فوراً آن را می‌گیرم ممکن است مردی یا زنی یک دانه یا یک نصف دانه خرما صدقه بدهد، من آن را آنقدر بزرگش می‌کنم مانند بزرگ کردن کره اسب یا بچه شتر (که چگونه در ابتدا بسیار کوچک است ولی بعدها به صورت حیوان عظیم الجثه در می‌آید) تا جایی که روز قیامت مرا ملاقات می‌کند در حالی که آن یک دانه یا نیم دانه خرما به اندازه کوه احد گردیده است» (یعنی کوه احد چند برابر یک دانه خرماست؟ به همین نسبت روز قیامت به او پاداش خواهم داد)»

۱۱- کسانی که در قیامت مورد شفاعت اند، محاسبه نمیشوند و با بزرگانی چون اصحاب بدر محشور میشوند:

عن أبي عبد الله عليه السلام قال: «قال رسول الله صلى الله عليه وآله من أتى مكة حاجًا و لم يزرني إلى المدينة جفته يوم القيامة، و من أتاني زائرًا وجبت له شفاعتي، و من وجبت له شفاعتي وجبت له الجنة، و من مات في أحد الحرمين مكة و المدينة لم يعرض و لم يحاسب و مات مهاجرًا إلى الله عز و جل و حشر يوم القيامة مع أصحاب بدر». المحجة البيضاء ۳ ۱۸۳

از امام صادق عليه السلام روایت شده که پیامبر خدا فرمودند کسی که به مکه بیاید برای حج و به مدینه برای زیارت من نیاید من در قیامت جفايشکنم (از شفاعتم محروم شود) و کسی که نزد من برای زیارت آید شفاعتم بر او واجب شود و بهشت بر او حتمی است و کسی که در مکه یا مدینه بمیرد در صحنه قیامت عرضه نشود و مورد محاسبه قرار نگیرد و در حال مهاجرت الی الله بمیرد و با اصحاب بدر محشور شود

۱۲- فرزندی که بر در بهشت می ایستد، و میگوید: تا پدر و مادرم پیش از من وارد بهشت نشوند

قال عليه السلام تزوجوا فإني مكاتبر بكم الأمم يوم القيامة حتى إن السقط ليحيىء مغبطاً على باب الجنة فيقال له ادخل الجنة فيقول لا حتى يدخل أبواي الجنة قبلي مكارم الأخلاق، ص: ۱۹۶

و پیغمبر صلى الله عليه وآله فرمود: ازدواج کنید که من در قیامت بزیادی شما امت می‌بالم، حتی اینکه کودک سقط شده؛ خشمگین بر در بهشت می‌ایستد، باو می‌گویند داخل بهشت شو، میگوید: تا پدر و مادرم پیش از من وارد بهشت نشوند من وارد نخواهم شد.

۱۳- کسانی که در قیامت مورد شفاعت ائمه علیهم السلام واقع من شوند:

عن أبي الحسن الرضا عليه السلام قال: «إن لكل إمام عهداً في عنق أوليائه و شيعته، و إن من تمام الوفاء بالعهد زيارة قبورهم فمن زارهم رغبة في زيارتهم، و تصديقا بما رغبوا فيه كان أئمتهم شفعاؤهم يوم القيامة». المحجة البيضاء ۳ ۱۸۳

از حضرت ابا الحسن الرضا عليه السلام نقل است که می‌فرمودند: هر امامی در گردن دوستان و شیعیانش عهدی دارد و وفاء کامل به عهد و نیکو اداء کردنش به این است که اولیاء و دوستان قبور آنها را زیارت کنند چه آنکه هر کس ایشان را از روی رغبت و میل زیارت کند در روز قیامت ایشان شفعااء او خواهند بود

۱۴- جایگاههای زیبای قیامت از آن قاری و معلم قرآن:

و بإسناده عنه عليه السلام قال: «قال رسول الله صلى الله عليه وآله: تعلموا القرآن فإنه يأتي يوم القيامة صاحبه في صورة شاب جميل شاحب اللون، فيقول له: أنا القرآن الذي كنت أسهرت ليلك، و أظمأت هو أجرک، و أجففت ريقك، و أسلت دموعك، و أوول معك حيث ما الت، و كل تاجر من وراء تجارته و أنالك اليوم من وراء تجارة كل تاجر، و سيأتيك كرامة الله تعالى فأبشر، قال: فيؤتى بتاج فيوضع على رأسه، و يعطى الأمان بيمينه و الخلد في الجنان ببساره، و يكسى حلتين، ثم يقال له: اقرأ و ارق، فكلما قرأ آية سعد درجة، و يكسى أبواه حلتين إن كانا مؤمنين ثم يقال لهما: هذا لما علمتماه

القرآن» المحجة البيضاء ۳ ص ۲۱۲

پیامبر خدا صلى الله عليه وآله بنابه نقل امام صادق عليه السلام: فرمود قرآن رافرا گیرید که اودرروز قیامت بصورت جوانی خوش سیما می آید وقرآن به اومیگوید منم به خاطر من شبهایت را سپری کردی و به خاطر من تشنگی کشیدی و آب دهانت برای او خشک شد و اشک چشمت برایش تمام شد حال هر کجا باشی با توام و بالاتر از هر تجارت تاجری برایت هستم و در آینده نزدیک از جانب خدا لطف و کرامتی خاص نصیبت میشود پس تو را بشارت باد در آن هنگام تاجی بر سرش میگذارند و امان و امنیت در راستش و جاودانگی در بهشت در سمت چپ او قرار گیرد و دو جامه ارزشمند پوشانده شود و به او گویند بخوان و بالا برو پرهرا به ای خواند درجه ای بالا رود و پدر و مادرش اگر مومن باشند نیز دو جامه ارزشمند پوشانده شوند و به آنها گفته شود این کرامت الهی به شما به خاطر قرآنی است که به فرزندتان یاد دادید

۱۵- کسانی که در قیامت از رحمت الهی دور و دچار عذاب دردناک الهی هستند:

عن ابن أبي يعفور عن أبي عبد الله عليه السلام قال سمعته يقول ثلاثة لا يكلمهم الله يوم القيامة و لا يزكّهم و لهم عذاب أليم من ادعى إمامة من الله ليست له و من جحد إماماً من الله و من زعم أن

لهماً في الإسلام نصيباً الكافي ۱ ۳۷۳

ابن ابی یعفور که گفت: شنیدم ابی عبد الله (امام صادق) عليه السلام میفرمود: خدای تعالی بروز رستاخیز با سه نفر نه حرف میزند و نه آنان را پاک میکند و برای آنان عذاب دردناکی آماده است: کسی که مدعی امامت از طرف خدا باشد که آن را نداشته باشد، و کسی که انکار کند امامی را که از طرف خدا است، و کسی که پندارد این دو نفر سهمی از اسلام دارند.

۱۶- ساعاتی از دنیا که موجب حسرت و پشیمانی در آخرت میشوند:

و قال ﷺ أيضا: «ما قعد قوم مقعدا لم يذكروا الله فيه و لم يصلوا على النبي إلا كان عليهم حسرة»

يوم القيامة « المحجة البيضاء ٣ ٢٧٠

و نیز فرمود ﷺ هیچ گروهی ننشینند (مجلسی نگیرند) که در آن یادو ذکر خدا نشود و بر پیامبر و آل طاهرینش درود فزستاده نشود مگر آنکه آن مجلس سبب حسرت آنها در قیامت شود

۱۷- چشمانی که در قیامت گریان نیستند:

عن أبي عبد الله ﷺ قال كل عين باكية يوم القيامة إلا ثلاثة عين غضت عن محارم الله و عين سهرت في طاعة الله و عين بكت في جوف الليل من خشية الله الكافي ٢ ٤٨٢

از امام صادق ﷺ: هر چشمی در قیامت گریان خواهد بود مگر سه چشم: و دیده‌ای که از گناه پوشیده شود، و چشمی که شبها برای خدا بیدار بماند. چشمی که گریان است از ترس خدادردل شب.

۱۸- اجر کسی که موفق شود از روی اخلاص کلمه شریفه لا اله الا الله را به زبان جاری کند:

و عن أبان بن تغلب عنه ﷺ قال: «يا أبان إذا قدمت الكوفة فارو هذا الحديث «من شهد أن لا إله إلا الله مخلصا و جبت له الجنة» قال: قلت له: يأتيني من كل صنف من الأصناف أأروى لهم هذا الحديث؟ قال: نعم يا أبان إنه إذا كان يوم القيامة و جمع الله الأولين و الآخرين فتسلب لا إله إلا الله منهم إلا من كان على هذا الأمر». المحجة البيضاء ٣ ٢٧٤

ابان بن تغلب کوید: امام صادق ﷺ به من فرمود ای ابان وقتی به کوفه رفتی این حدیث را روایت کن که هر کس از روی اخلاص لا اله الا الله بگوید بهشت بر او واجب گردد ابان گفت به حضرت عرض کردم از همه گروهی بر من وارد شوند آیا این حدیث را (باز) روایت کنم؟ فرمود بله ای ابان وقتی روز قیامت شود و خدا اولین و آخرین را جمع کند از آنها لا اله الا الله جدا گردد الا از کسانی که اهل ولایت باشند

۱۹- تاخیر اجابت دعاها در دنیا و ثوابهای قیامت در مقابل آنها:

و عنه عليه السلام: «أَنَّ الْمُؤْمِنَ لِيَدْعُو اللَّهَ فِي حَاجَةٍ يَقُولُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ: أَخْرُوا إِجَابَتَهُ شَوْقًا إِلَى صَوْتِهِ وَ دَعَائِهِ فَإِذَا كَانَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: عَبْدِي دَعَوْتَنِي فَأَخْرَتَ إِجَابَتَكَ وَ ثَوَابَكَ كَذَا وَ كَذَا» .

المحجة البيضاء ٣ ٢٩٦

و از آن حضرت عليه السلام است که مؤمن خدای تعالی را در حاجتی می خواند خدای تعالی می فرماید: اجابت او را به تاخیر بیاندازید تا آنکه صدا و دعایش را بشنوم و وقتی که روز قیامت شد خدای تعالی می فرماید: بندهام مرا خواندی و اجابتت را به تاخیر انداختم و ثوابت چنین و چنان است و در فلان گرفتاری مرا خواندی من اجابت تو را به تاخیر انداختم و ثواب تو چنین و چنان است. در این هنگام مؤمن آرزو می کند که ای کاش هیچ دعایی از او در دنیا به اجابت نمی رسید چون که ثواب نیکوی آن را می بیند .

۲۰- نجات در قیامت از آتش حتمی:

و عنه عليه السلام قال: «قال رسول الله صلى الله عليه وآله: ما من مؤمن دعا للمؤمنين و المؤمنات إلا ردّ الله عليه مثل

الذي دعا لهم به من كل مؤمن و مؤمنة مضى من أول الدهر أو هو آت إلى يوم القيامة ، و إن العبد

ليؤمر به إلى النار يوم القيامة فيسحب فيقول المؤمنون و المؤمنات: يا ربّ هذا الذي كان يدعو لنا

فشغفنا فيه فيشفقهم الله فيه فينجو» المحجة البيضاء ٣ ٣٠٦

رسول خدا صلى الله عليه وآله فرمود هیچ مرد و زن مؤمن از اول روزگار تا روز قیامت نباشد جر آنکه شفیع آن کسی باشند که در دعایش بگوید اللهم اغفر للمؤمنين و المؤمنات، بندهای باشد که روز قیامت دستور دهند بدوزخش برند او را بسوی دوزخ بکشند و همه مرد و زن مؤمن گویند خدایا اینست که برای ما دعا می کرد ما را در باره او شفیع کن خدا شفاعت آنها بپذیرد و او نجات یابد.

۲۱- زاد و توشه هایی برای سفر آخرت:

عن جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عليه السلام أَنَّهُ قَالَ: وَقَفَ أَبُو ذَرٍّ رَحِمَهُ اللَّهُ عِنْدَ بَابِ الْكَعْبَةِ فَقَالَ أَيُّهَا النَّاسُ أَنَا جُنْدَبُ

بْنُ السَّكَنِ الْعِفَارِيُّ إِنِّي لَكُمْ نَاصِحٌ شَفِيقٌ فَهَلِّمُوا فَاکْتَنَفَهُ النَّاسُ فَقَالَ إِنَّ أَحَدَكُمْ لَوْ أَرَادَ سَفْرًا

لَاتَّخَذَ مِنَ الزَّادِ مَا يُصْلِحُهُ وَ لَا بُدَّ مِنْهُ فَطَرِيقُ يَوْمِ الْقِيَامَةِ أَحَقُّ مَا تَزَوَّدْتُمْ لَهُ فَقَامَ رَجُلٌ فَقَالَ

فَأَرْشَدَنَا يَا أَبَا ذَرٍّ فَقَالَ حُجَّ حِجَّةً لِعِظَائِمِ الْأُمُورِ وَ صُمْ يَوْمًا لِزَجْرَةِ النَّشُورِ وَ صَلِّ رَكَعَتَيْنِ فِي سَوَادِ

اللَّيْلِ لَوْخَشَةِ الْقُبُورِ وَ كَلِمَةً حَقَّ تَقْوُلُهَا أَوْ كَلِمَةً سَوَاءٌ تَسَكَّتْ عَنْهَا [أَوْ] صَدَقَةٌ مِنْكَ عَلَى مِسْكِينٍ

فَعَلَّكَ تَنْجُو مِنْ يَوْمٍ عَسِيرٍ اجْعَلِ الدُّنْيَا كَلِمَةً فِي طَلَبِ الْحَلَالِ وَ كَلِمَةً فِي طَلَبِ الْآخِرَةِ وَ انْظُرْ كَلِمَةً تَضُرُّ وَ لَا تَنْفَعُ فَدَعُهَا اجْعَلِ الْمَالَ دِرْهَمَيْنِ دِرْهَمًا قَدِّمْتَهُ لِآخِرَتِكَ وَ دِرْهَمًا أَنْفَقْتَهُ عَلَى عِيَالِكَ كُلِّ يَوْمٍ صَدَقَةً. بحار الأنوار (ط - بيروت) ؛ ج ۹۳ ؛ ص ۲۵۸

و از حضرت صادق علیه السلام است که فرمودا بوذررحمه الله نزد درکعبه ایستاد و گفت ای مردم من جندب بن سکن الغفاری هستم من نصیحت گر دلسوز و مهربانی بر شما هستم پس بیایید پس مردم دور او را گرفتند در این هنگام گفت یکنفر از شما اگر قصد سفر داشته باشد توشه مناسب بر میدارد و اینکار لازم است پس راه قیمت بیشتر لازم دارد برایش توشه برداری یکنفر بلند شد و گفت پس ما را ارشاد کن ای ابوذر ایشان گفت حج کن برای امور بزرگ و روزه بگیر برای سختی روزی که از قبرها بیرون آیی و دور کعت نماز بگذار در دل شب تاریک برای ترس و دلهره قبور و کلام خوب و راستینی که به زبان جاری کنی و کلام بدی که از خیرش بگذری و از او چشم پوشی کنی یا صدقه ای که به مسکینی دهی بواسطه آن از سختی روز سخت نجات پیدا کنی تمام دنیا را خلاصه کن در سخن کوتاهی که در طلب حلال الهی دنیوی صرف کنی یادریست آوردن نفع اخروی . و توجه کن در اینکه چه چیزی بر تو مضر است و نفعی بر تو در آن نیست پس آنرا رها کن و همه مالت را بردو قسمت تقسیم کن نصفش را بر آخرت پیش بفرست و نصفش را بر خرج کردن بر خانواده ات قرار ده

۲۲- کارهای خوب دنیوی راهگشا بر سفر آخرت :

و فی الخبر «يقول الله تعالى للعبد يوم القيامة : يا ابن آدم جعت فلم تطعمني فيقول: كيف اطعمك و أنت رب العالمين؟ فيقول: جاع أخوك المسلم فلم تطعمه و لو أطعمته كنت أطعمتني»

المحجة البيضاء ۴ ۲۵

در خبر آمده خدای تعالی به بنده خود در روز قیامت گوید ای فرزند آدم گرسنه شدم و تو غذایم ندادی بنده گوید چگونه گرسنه شدی در حالیکه تو رب العالمینی فرماید برادر مسلمانان گرسنه شد و تو او را اطعام نکردی اگر اینکار را می کردی من را اطعام می کردی

۲۳- دقت در حساب آخرت به قدر عقل و فهم هر کس در دنیا:

عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عليه السلام قَالَ إِنَّمَا يُدَاقُ اللَّهُ الْعِبَادَ فِي الْحِسَابِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَلَى قَدْرِ مَا آتَاهُمْ مِنَ الْعُقُولِ

فِي الدُّنْيَا الكافي ۱ ۱۱۱

از امام باقر علیه السلام است که فرمود: خدا در روز قیامت به قدری که به هر کس عقل داده در حسابش دقت می کند

۲۴- کیفر کسی که در یادگیری دین الهی تلاش نکند خدا، در قیامت

عَنْ مُفَضَّلِ بْنِ عُمَرَ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام يَقُولُ عَلَيْكُمْ بِالتَّفَقُّهِ فِي دِينِ اللَّهِ وَ لَا تَكُونُوا أَعْرَابًا فَإِنَّهُ مَنْ لَمْ يَتَفَقَّهْ فِي دِينِ اللَّهِ لَمْ يَنْظُرِ اللَّهُ إِلَيْهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَ لَمْ يُزَكَّ لَهُ عَمَلًا الْكَافِي ۱ ۳۱

مفضل گوید از امام صادق عليه السلام شنیدم می گوید بر شما باد به یادگیری دین الهی و حرام و حلال او و اینکه بی توجه به آن نباشید که کسی که در یادگیری دین الهی تلاش نکند خدا در قیامت نظر رحمت به او نمی کند و عملی از او پاک نگردد

۲۵- کسیکه در قیامت فقیه و عالم وارد محشر میشود:

عَنْ حَنَانَ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام يَقُولُ مَنْ حَفِظَ عَنِّي أَرْبَعِينَ حَدِيثًا مِنْ أَحَادِيثِنَا فِي الْحَلَالِ وَ الْحَرَامِ بَعَثَهُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَقِيهًا عَالِمًا وَ لَمْ يُعَذِّبْهُ. بحار الأنوار (ط - بيروت)؛ ج ۲؛ ص ۱۵۴

از حنان (یکی از نیکان اصحاب و یاران امام ششم) رسیده که گفته: شنیدم حضرت ابا عبد الله (امام صادق عليه السلام) می فرمود: هر که از من چهل حدیث از احادیث و سخنان ما (آل محمد، صلی الله علیه و آله) را در باره (آنچه که) حلال و روا و حرام و ناروا (است) حفظ و نگهداری کند خدا او را روز رستاخیز دانای باحکام شرعی و دانشمند مبعوث نموده و برانگیزد و او را عذاب و کیفر ننماید.

۲۶- پیامبر و ائمه اطهار عليهم السلام گواهان روز قیامت:

عَنْ بُرَيْدِ الْعَجَلِيِّ قَالَ سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام عَنْ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ وَ كَذَلِكَ جَعَلْنَاكُمْ أُمَّةً وَسَطًا لِتَكُونُوا شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ قَالَ نَحْنُ الْأُمَّةُ الْوَسْطَى وَ نَحْنُ شُهَدَاءُ اللَّهِ عَلَى خَلْقِهِ وَ حُجَجُهُ فِي أَرْضِهِ قُلْتُ قَوْلَ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ مِلَّةَ أَبِيكُمْ إِبْرَاهِيمَ قَالَ إِيَّانَا عَنَى خَاصَّةً هُوَ سَمَّاكُمْ الْمُسْلِمِينَ مِنْ قَبْلِ فِي الْكُتُبِ الَّتِي مَضَتْ وَ فِي هَذَا الْقُرْآنِ لِيَكُونَ الرَّسُولُ شَهِيدًا عَلَيْكُمْ فَرَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وآله الشَّهِيدُ عَلَيْنَا بِمَا بَلَّغْنَا عَنْ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ وَ نَحْنُ الشُّهُدَاءُ عَلَى النَّاسِ فَمَنْ صَدَّقَ صَدَقْنَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَ مَنْ كَذَّبَ كَذَّبْنَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ الْكَافِي ۱ ۱۹۰

برید گفت خدمت حضرت باقر عليه السلام بودم از آن جناب سؤال کردم این آیه را یا ایها الذین آمنوا اركعوا و اسجدوا و اغبطوا ربكم و افعلوا الخیر لعلکم تفلحون تا آخر سوره، فرمود منظور ما هستیم ما برگزیده ایم که بر ما در این تنگنا و گرفتاری قرار داده نشده حرج از ضیق تنگنای شدیدتر است. مِلَّةَ أَبِيكُمْ إِبْرَاهِيمَ فقط منظور شماست ما را مسلمان نامیده «من قبل» در کتب

گذشته «و فی هذا» و در قرآن یَكُونُ الرَّسُولُ عَلَیْكُمْ شَهِیداً پیامبر گواه بر تبلیغ ما است و ما گواه بر مردمیم هر که تصدیق ما را نموده تصدیقش میکنیم و هر که تکذیب کرده تکذیبش مینمائیم روز قیامت .

۲۷- نعتی که بواسطه او در قیامت رستگاران رستگار میشوند:

عَنْ الْأَصْبَغِ بْنِ نُبَاتَةَ قَالَ قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ مَا بَالُ أَقْوَامٍ غَيَّرُوا سُنَّةَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَ عَدَلُوا عَنْ وَصِيَّتِهِ لَا يَتَخَوَّفُونَ أَنْ يَنْزَلَ بِهِمُ الْعَذَابُ ثُمَّ تَلَا هَذِهِ الْآيَةَ أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ بَدَلُوا نِعْمَتَ اللَّهِ كُفْرًا وَ أَحَلُّوا قَوْمَهُمْ دَارَ الْبُورِ جَهَنَّمَ ثُمَّ قَالَ نَحْنُ النُّعْمَةُ الَّتِي أَنْعَمَ اللَّهُ بِهَا عَلَيَّ عِبَادِهِ وَ بِنَا يَفُوزُ مَنْ فَازَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ الْكَافِي ۱ ۲۱۷

اصبغ بن نباته از امیرالمؤمنین عَلَيْهِ السَّلَامُ نقل میکند فرمود چه شده که گروهی سنت رسول خدا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ را تغییر می دهند واز وصیش روی می گردانند و نمی ترسند که عذاب الهی بر آنها نازل شود؟ سپس این آیه را تلاوت فرمود آیندیدی کسانی را که نعمت خدا را از روی کفر مبدل کردند و بر قوم خود خانه بدی قراردادند که آن خانه جهنم است سپس حضرت فرمود ما اهلبیت همان نعمتی هستیم که خدا به مردم داده و به واسطه ما در روز قیامت هر کس رستگار میشود ، به فوز و رستگاری میرسد

۲۸- عاقبت کسانی که در دنیا دور و دوزبان بوده اند:

عَنْ زَيْدِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنْ آبَائِهِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ :: قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَجِيءُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ذُو الْوَجْهَيْنِ دَالِعاً لِسَانُهُ فِي قَفَاهُ وَ آخِرُ مَنْ قَدَّامِهِ يَتْلُهَا [يَتْلُهَا] نَاراً حَتَّى يَلْهَبَهَا جَسَدَهُ ثُمَّ يُقَالُ لَهُ هَذَا الَّذِي كَانَ فِي الدُّنْيَا ذَا وَجْهَيْنِ وَ لِسَانَيْنِ يُعْرَفُ بِذَلِكَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. ثَوَابُ الْأَعْمَالِ وَ عِقَابُ الْأَعْمَالِ ؛ النَّصْ ؛ ص ۲۶۹

زید بن علی بن الحسین عَلَيْهِمَا السَّلَامُ به نقل از پدران بزرگوارش عَلَيْهِمُ السَّلَامُ : از امیر مؤمنان علی عَلَيْهِ السَّلَامُ روایت کرده است که فرمود: کسی که دو رو و دو زبان باشد، در روز قیامت در حالتی محشور می گردد که زبانی از پشت سر و زبان دیگری از پیش روی او بیرون آمده باشد، و هر دو شعله ور زبانه می کشند تا همه پیکر او را فرا گیرند و بسوزانند، و سپس در باره او گفته می شود که: این همان است که در دنیا دو روی و دو زبان بود؛ و در روز قیامت به این دو صفت (از دیگران) باز شناخته می شود.

۲۹- کسی که در قیامت بوی بهشت، حتی از راه دور هم به مشامش نمیرسد:

عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام قَالَ إِذَا كَانَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ كُشِفَ غِطَاءٌ مِنْ أَعْطِيَةِ الْجَنَّةِ فَوَجَدَ رِيحَهَا مَنْ كَانَتْ لَهُ رُوحٌ مِنْ مَسِيرَةِ خَمْسِمِائَةِ عَامٍ إِلَّا صِنْفٌ وَاحِدٌ قُلْتُ مَنْ هُمْ قَالَ الْعَاقُ لِوَالِدَيْهِ الْكَافِي ۲

۳۴۸

امام ششم عليه السلام فرمود: چو روز قیامت باشد یک پرده از پرده‌های بهشت برداشته شود و بویش را دریابد هر که جان دارد از پانصد سال مسافت جز یک دسته گفتم: که باشند؟ فرمود: عاق والدین.

۳۰- عاقبت کسانی که مؤمنان را آزار و با آنان دشمنی و مخالفت می‌کردند و آنان را سرزنش میکنند:

قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام إِذَا كَانَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ نَادَى مُنَادٍ أَيْنَ الصُّدُودُ لِأَوْلِيَائِي فَيَقُومُ قَوْمٌ لَيْسَ عَلَى وُجُوهِهِمْ لَحْمٌ قَالَ فَيَقَالُ هَؤُلَاءِ الَّذِينَ آذَوْا الْمُؤْمِنِينَ وَ نَصَبُوا لَهُمْ وَ عَانَدُوهُمْ وَ عَنَّفُوهُمْ فِي دِينِهِمْ قَالَ ثُمَّ يُؤَمَّرُ بِهِمْ إِلَى جَهَنَّمَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام كَانُوا وَ اللَّهُ لَا يَقُولُونَ بِقَوْلِهِمْ وَ لَكِنَّهُ حَبَسُوا حَقُوقَهُمْ وَ أَدَاعُوا عَلَيْهِمْ سِرَّهُمْ. ثَوَابُ الْأَعْمَالِ وَ عِقَابُ الْأَعْمَالِ ؛ النِّص ؛ ص ۲۵۷

مفضل بن عمر از امام صادق عليه السلام روایت کرده است که فرمود: چون روز قیامت فرا رسد، سروشی فریاد می‌زند که: کجايند آنان که (در دنیا) با دوستان من (دوستان خدا) مخالفت کردند؟ پس گروهی از جای بر می‌خیزند در حالی که گوشتی بر صورتهای آنان نیست. آنگاه (آن سروش) می‌گوید: اینان هستند که (در دنیا) مؤمنان را آزار و با آنان دشمنی و مخالفت می‌کردند و آنان را به خاطر دینی که داشتند مورد سرزنش قرار می‌دادند، سپس (از درگاه الهی) فرمان می‌رسد که: اینان را به جانب دوزخ حرکت دهید. سپس امام صادق علیه السلام فرمود: بخدا سوگند که اینان همان سخنی را می‌گفتند که مؤمنان اظهار می‌کردند، ولی حقوق آنان را نپرداختند و رازشان را (در نزد دشمن) فاش ساختند.

۳۱- هر کسی شیعه‌ای نزدش آید و در حاجتی از او کمک خواهد و او را کمک ندهد با اینکه میتواند:

عَنْ أَبِي بصيرٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام قَالَ أَيُّمَا رَجُلٍ مِنْ شِيعَتِنَا أَتَى رَجُلًا مِنْ إِخْوَانِهِ فَاسْتَعَانَ بِهِ فِي حَاجَتِهِ فَلَمْ يُعِنَهُ وَ هُوَ يَقْدِرُ إِلَّا ابْتِلَاءُ اللَّهِ أَنْ يَقْضِيَ حَوَائِجَ غَيْرِهِ مِنْ أَعْدَائِنَا يُعَذِّبُهُ اللَّهُ عَلَيْهَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ الْكَافِي ۲ ۳۶۶

از امام ششم علیه السلام که فرمود: هر که از شیعه ما نزد برادرش آید و در حاجتی از او کمک خواهد و او را کمک ندهد با اینکه تواند جز که خدایش گرفتار کند باینکه حوائج شماری از دشمنان ما را برآورد و عذاب کند خدایش بدان در روز قیامت.

۳۲- کسیکه در قیامت با روی سیاه برپاشود و خائن به خدا و رسولش معرفی گردد:

عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ أَيُّمَا مُؤْمِنٍ مَنَعَ مُؤْمِنًا شَيْئًا مِمَّا يَحْتَاجُ إِلَيْهِ وَهُوَ يَقْدِرُ عَلَيْهِ مِنْ عِنْدِهِ أَوْ مِنْ عِنْدِ غَيْرِهِ أَقَامَهُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مُسْوَدًّا وَجْهَهُ مُزْرَقَةً عَيْنَاهُ مَغْلُولَةٌ يَدَاهُ إِلَى عُنُقِهِ فَيُقَالُ هَذَا الْخَائِنُ الَّذِي خَانَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ ثُمَّ يُؤْمَرُ بِهِ إِلَى النَّارِ الْكَافِي ۲ ۳۶۷

امام ششم علیه السلام که فرمود: هر مؤمنی دریغ دارد از مؤمن آنچه را بدان نیاز دارد و او تواند از خودش یا دیگری آن را بر آورده کند خدا عز و جل روز قیامت او را وادارد با روی سیاه و دو چشم آبی و دو دست بگردن بسته و گفته شود این است خائن بخدا و رسولش و آنگاه فرمان صادر شود برایش بدوزخ در محاسن مانند آمده.

۳۳- کسیکه در قیامت او را پانصد سال بر سر پا دارند و بالاخره جهنمی شود

قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام يَا يُونُسُ مَنْ حَبَسَ حَقَّ الْمُؤْمِنِ أَقَامَهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ خَمْسِمِائَةَ عَامٍ عَلَى رِجْلَيْهِ حَتَّى يَسِيلَ عَرْقُهُ أَوْ دَمُهُ وَ يُنَادِي مُنَادٍ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ هَذَا الظَّالِمُ الَّذِي حَبَسَ عَنِ اللَّهِ حَقَّهُ قَالَ فَيُؤْتَبَخُ أَرْبَعِينَ يَوْمًا ثُمَّ يُؤْمَرُ بِهِ إِلَى النَّارِ الْكَافِي ۲ ۳۶۷

یونس بن ظبیان از امام ششم علیه السلام نقل کند که فرمود: ای یونس هر که حق مؤمن را نگهدارد و باو ندهد خدا عز و جل روز قیامت او را پانصد سال بر سر پا دارد که عرقش چند وادی سیل برآورد، و جارچی از طرف خدا جار کشد که این ستمکاریست که حق خدا را نداده فرمود چهل روز توبیخ شود و فرمان دوزخ باو دهند.

۳۴- هر کس بزبان برعلیه مؤمنی با نصف کلمه اقدام:

عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ مَنْ أَعَانَ عَلَيَّ مُؤْمِنٍ بِشَطْرِ كَلِمَةٍ لَقِيَ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَكْتُوبٌ بَيْنَ عَيْنَيْهِ آيسٌ مِنْ رَحْمَتِي الْكَافِي ۲ ۳۶۸

امام ششم علیه السلام می فرمود: هر کس بزبان برعلیه مؤمنی با نصف کلمه اقدام کند خدا عز و جل را ملاقات کند و بر پیشانی او نوشته شده است که نومید است از رحمت خدا

۳۵- وقتی خدا اراده خوب یا اراده بد در باره بنده‌اش کند:

عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام قَالَ إِذَا أَرَادَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ بَعْدَ خَيْرٍ عَجَلَ لَهُ عُقُوبَتَهُ فِي الدُّنْيَا وَإِذَا أَرَادَ بَعْدَ سُوءٍ أَمْسَكَ عَلَيْهِ ذُنُوبَهُ حَتَّى يُوَافِيَ بِهَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ الْكَافِيَ ۲ ۴۴۵

امام صادق عليه السلام فرمود: چون خدا اراده خوب در باره بنده‌اش کند هر چه زودتر در دنیا مجازاتش فرماید و چون اراده بد در باره‌اش نماید گناهان او را نگاه میدارد تا روز قیامت به کیفر گناهانش برساند.

۳۶- عاقبت یقین به وعده های الهی در قیامت:

عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام قَالَ قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام لَا يَصْغُرُ مَا يَنْفَعُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَا يَصْغُرُ مَا يَضُرُّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَكُونُوا فِي مَا أَخْبَرَكُمُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ كَمَنْ عَايَنَ الْكَافِيَ ۲ ۴۵۶

از امام صادق عليه السلام نقل است که علی عليه السلام فرمود: کوچک شمرده نشود آنچه در روز قیامت سود بخشد و کوچک شمرده نشود آنچه در روز قیامت ضرر بخشد. پس در آنچه خداوند (از پاداش و جزا در روز حساب) خبر داده است به گونه‌ای باشید، که گویا (آنچه را از پاداش و جزاء در روز حساب خواهد داد) دیده و مشاهده کرده‌اید. (یعنی به وعده‌های خدا بطور یقین اعتقاد و عمل کنید).

۳۷- رحمت الهی نصیب چشمی که از ترس خدا گریسته:

عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام قَالَ مَا مِنْ عَيْنٍ إِلَّا وَهِيَ بَاكِئَةٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِلَّا عَيْنًا بَكَتْ مِنْ خَوْفِ اللَّهِ وَ مَا اغْرُورَقَتْ عَيْنٌ بِمَائِهَا مِنْ خَشْيَةِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ إِلَّا حَرَّمَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ سَائِرَ جَسَدِهِ عَلَى النَّارِ وَ لَا فَاضَتْ عَلَى خَدِّهِ فَرْهِقَ ذَلِكَ الْوَجْهَ قَتْرًا وَ لَا ذَلَّةً وَ مَا مِنْ شَيْءٍ إِلَّا وَ لَهُ كَيْلٌ وَ وَزْنٌ إِلَّا الدَّمْعَةَ فَإِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يُطْفِئُ بِالنَّارِ مِنْهَا الْبَحَارَ مِنَ النَّارِ فَلَوْ أَنَّ عَبْدًا بَكَى فِي أُمَّةٍ لَرَحِمَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ تِلْكَ الْأُمَّةَ بِبُكَاءِ ذَلِكَ الْعَبْدِ الْكَافِيَ ۲ ۴۸۲

امام صادق عليه السلام فرمود: «هیچ چشمی نیست مگر آنکه در روز قیامت گریان است بجز چشمی که از ترس خدا گریه کرده باشد، هرگز چشمی از ترس خدا با اشک پر نشد مگر آنکه ذات اقدس الهی سایر اعضای بدنش را بر آتش حرام گردانید و نشد این اشک جاری شود و آن چهره سختی و ذلت ببیند. هر چیزی وزن و اندازه‌ای دارد مگر اشک که خداوند متعال با مقدار کمی از آن، دریاهایی از

آتش را خاموش می‌کند اگر بنده‌ای در باره امتی بگرید، خداوند مَنان آن امت را به واسطه گریه همین بنده مشمول رحمت خویش می‌نماید.»

۳۸- نشستهایی که سبب پشیمانی و حسرت در قیامتند:

عَنْ الصَّادِقِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ: مَا اجْتَمَعَ قَوْمٌ فِي مَجْلِسٍ لَمْ يَذْكُرُوا اللَّهَ وَ لَمْ يَذْكُرُونَا إِلَّا كَانَ ذَلِكَ الْمَجْلِسُ حَسْرَةً عَلَيْهِمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَ قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ مَا مِنْ مَجْلِسٍ يَجْتَمِعُ فِيهِ أُبْرَارٌ وَ فُجَّارٌ ثُمَّ تَفَرَّقُوا عَلَى غَيْرِ ذِكْرِ اللَّهِ إِلَّا كَانَ ذَلِكَ حَسْرَةً عَلَيْهِمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ثُمَّ قَالَ أَبُو جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِنَّ ذِكْرَنَا مِنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَ ذِكْرَ عَدُوِّنَا مِنْ ذِكْرِ الشَّيْطَانِ. بحار الأنوار (ط - بيروت) ج ۷۲ ۴۶۸

از امام صادق عليه السلام که فرمود: مردمی در انجمنی گردهم نیایند و خدا را یاد نکنند و ما را یاد نکنند جز آن انجمن افسوس شود بر آنها در روز قیامت، و فرمود انجمنی نباشد که در آن خوش کرداران و بدکرداران گرد آیند سپس بی‌یاد کردن ما از آن پراکنده شوند جز که روز قیامت افسوس آنها باشد سپس امام باقر فرموده: ذکر ما از ذکر خداست و ذکر دشمن ما از ذکر شیطان.

۳۹- زمانهای دنیا گواهان و شاهدان دادگاه الهی در قیامت:

عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ مَا مِنْ يَوْمٍ يَأْتِي عَلَى ابْنِ آدَمَ إِلَّا قَالَ لَهُ ذَلِكَ الْيَوْمُ يَا ابْنَ آدَمَ أَنَا يَوْمٌ جَدِيدٌ وَ أَنَا عَلَيْكَ شَهِيدٌ فَقُلْ فِيَّ خَيْرًا وَ اَعْمَلْ فِيَّ خَيْرًا أَشْهَدُ لَكَ بِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَإِنَّكَ لَنْ تَرَانِي بَعْدَهَا أَبَدًا قَالَ وَ كَانَ عَلَى عَلَيْهِ السَّلَامُ إِذَا أُمْسَى يَقُولُ مَرْحَبًا بِاللَّيْلِ الْجَدِيدِ وَ الْكَاتِبِ الشَّهِيدِ اِكْتَبَا عَلَى اسْمِ اللَّهِ ثُمَّ يَذْكُرُ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ الْكَافِي ۲ ۵۲۳

امام صادق عليه السلام به نقل از پدرانش: فرمود: هیچ روزی نیست که بر فرزند آدم فرا رسد مگر که بر او گوید: ای فرزند آدم! من روز جدیدم و بر اعمال تو شاهدم، در من اعمال خیر انجام بده و کار نیکو بجا آور تا بر تو شهادت دهم در روز قیامت، زیرا تو هرگز مرا نخواهی دید (روزی که گذشت دیگر نخواهد آمد) و علی همیشه هر وقت شب میشد میفرمود آفرین به شب جدید و کسی که (اعمال مرا) می‌نویسد و شاهد (بر آنها) است بنویسد بر نام خدا و بعد ذکر خدا می‌گفت (به زبان جاری میکرد)

۴۰- شدت نیاز همه خلایق حتی انبیاء عليهم السلام و اولیاء به محمد و علی و آل محمد عليهم السلام:

عَنْ سَمَاعَةَ قَالَ قَالَ لِي أَبُو الْحَسَنِ عليه السلام إِذَا كَانَ لَكَ يَا سَمَاعَةُ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ حَاجَةٌ فَقُلْ «اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِحَقِّ مُحَمَّدٍ وَعَلِيِّ فَإِنَّ لَهُمَا عِنْدَكَ شَأْنًا مِنَ الشَّأْنِ وَقَدْرًا مِنَ الْقَدْرِ فَبِحَقِّ ذَلِكَ الشَّأْنِ وَبِحَقِّ ذَلِكَ الْقَدْرِ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَأَنْ تَفْعَلَ بِي كَذَا وَكَذَا» فَإِنَّهُ إِذَا كَانَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ لَمْ يَبْقَ مَلَكٌ مُقَرَّبٌ وَلَا نَبِيٌّ مُرْسَلٌ وَلَا مُؤْمِنٌ مُمْتَحَنٌ إِلَّا وَهُوَ يَحْتَاجُ إِلَيْهِمَا فِي ذَلِكَ الْيَوْمِ

الكافي ٢ ٥٦٢ -

سماعه گفت امام کاظم عليه السلام به من فرمود: ای سماعه اگر حاجتی نزد خدا داری پس بگو «اللهم.....» که وقتی روز قیامت میشود هیچ فرشته مقرب و هیچ پیامبر فرستاده شده ای و هیچ مومنی که نزد خدا امتحانش راداده نیست مگر اینکه همه نیاز به این خانواده دارند و محتاج آن هستند

٤١- سؤال گلیه دار پیامبر خدا صلی الله علیه و آله از امتش :

قَالَ أَبُو جَعْفَرٍ عليه السلام قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله أَنَا أَوَّلُ وَآخِرُ عَلَى الْعَزِيزِ الْجَبَّارِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَكِتَابُهُ وَ أَهْلُ بَيْتِي ثُمَّ أُمَّتِي ثُمَّ أَسْأَلُهُمْ مَا فَعَلْتُمْ بِكِتَابِ اللَّهِ وَبِأَهْلِ بَيْتِي الكافي ٢ ٦٠٠

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله بنابه نقل امام باقر عليه السلام: من اولین کسی هستم که وارد (میهمان) بر خدامیشوم و کتابش و اهل بیتم. سپس امتم (وارد بر خدا میشوند) بعد من از آنها سوال میکنم که چه به سر کتاب خدا و اهل بیت من (دو چیز گرانبهائی که به عنوان ودیعه پیامبر نزد امت گذاشت و سفارش اکید بر چنگ زدن به هر دو نمود

٤٢- جایگاه قرآن و فراگیران آن در قیامت

عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله تَعَلَّمُوا الْقُرْآنَ فَإِنَّهُ يَأْتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ صَاحِبَهُ فِي صُورَةٍ شَابٍ جَمِيلٍ شَاحِبِ اللَّوْنِ فَيَقُولُ لَهُ الْقُرْآنُ أَنَا الَّذِي كُنْتُ أَسْهَرْتُ لَيْلَكَ وَأُظْمَأْتُ هَوَاجِرَكَ وَ أَجْفَفْتُ رِيْفَكَ وَ أَسَلْتُ دَمْعَتَكَ أَوَّلُ مَعَكَ حَيْثُمَا أَلْتِ وَ كُلُّ تَاجِرٍ مِنْ وَرَاءِ تِجَارَتِهِ وَ أَنَا الْيَوْمَ لَكَ مِنْ وَرَاءِ تِجَارَةِ كُلِّ تَاجِرٍ وَ سَيَأْتِيكَ كَرَامَةٌ مِنَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ فَأُبَشِّرُ فَيُؤْتِي بِنَاجٍ فَيُوضَعُ عَلَيَّ رَأْسِهِ وَ يُعْطَى الْأَمَانَ بِيَمِينِهِ وَ الْخُلْدَ فِي الْجَنَانِ بَيْسَارِهِ وَ يُكْسَى حَلَّتَيْنِ ثُمَّ يُقَالُ لَهُ أَقْرَأْ وَ ارْقَهُ فَكَلَّمَا قَرَأَ آيَةً صَعِدَ دَرَجَةً وَ يُكْسَى أَبْوَاهُ حَلَّتَيْنِ إِنْ كَانَا مُؤْمِنَيْنِ ثُمَّ يُقَالُ لَهُمَا هَذَا لِمَا عَلَّمْتُمَا الْقُرْآنَ الكافي

٢ ٦٠٣

پیامبر خدا ﷺ بنا به نقل امام صادق علیه السلام: فرمود قرآن را فراگیرید که اودرروز قیامت بصورت جوانی خوش سیما می آید وقرآن به اومیگوید منم به خاطر شبهایت را سپری کردی و به خاطر تشنگی کشیدی و آب دهانت برای او خشک شد و اشک چشمت برایش تمام شد حال هر کجا باشی با توام و بالاتراز هر تجارت تاجری برایت هستم و درآینده نزدیکاز جانب خدا لطف و کرامتی خاص نصیبت میشود پس تورابشارت باد درآن هنگام تاجی بر سرش میگذارند و امان و امنیت در راستش و جاودانگی در بهشت در سمت چپ او قرار گیرد و دو جامه ارزشمند پوشانده شود و به او گویند بخوان و بالا برو پرهرایه ای خواند درجه ای بالا رود و پدر و مادرش اگر مومن باشند نیز دو جامه ارزشمند پوشانده شوند و به آنها گفته شود این کرامت الهی به شما به خاطر قرآنی است که به فرزندتان یاد دادید

۴۳- درجات عالی حافظان قرآن در بهشت

عَنْ يَعْقُوبَ الْأَحْمَرِ قَالَ قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام إِنَّ عَلَيَّ دَيْنًا كَثِيرًا وَ قَدْ دَخَلَنِي مَا كَانَ الْقُرْآنُ يَتَفَلَّتُ مِنِّي فَقَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام الْقُرْآنَ الْقُرْآنَ إِنَّ الْآيَةَ مِنَ الْقُرْآنِ وَ السُّورَةَ تَجِيءُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ حَتَّى تَصْعَدَ أَلْفَ دَرَجَةٍ يَعْني فِي الْجَنَّةِ فَتَقُولُ لَوْ حَفِظْتَنِي لَبَلَّغْتُ بِكَ هَاهُنَا الْكَافِي ۲ ۶۰۸

«عبد الله بن مسکان» از «یعقوب احمر» روایت کرده است که گفت: به حضرت صادق علیه السلام عرض کردم: فدایت شوم! دین و قرضهای به گردنم هست و مقداری از قرآن را فراموش کرده و از دست داده ام پس حضرت فرمود قرآن قرآن!! و سوره (فراموش شده) می آید روز قیامت در حالی که هزار درجه بالا می رود یعنی در بهشت. و می گوید اگر تو مرا حفظ داشتی تو را به اینجا می رساندم

۴۴- جایگاه کسی که با اخلاص قرآن را فراگیرد، در قیامت:

عَنْ يَعْقُوبَ الْأَحْمَرِ قَالَ قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام جُعِلْتُ فِدَاكَ إِنَّهُ أَصَابْتَنِي هُمُومٌ وَ أَشْيَاءٌ لَمْ يَبْقَ شَيْءٌ مِنَ الْخَيْرِ إِلَّا وَ قَدْ تَفَلَّتَ مِنِّي مِنْهُ طَائِفَةٌ حَتَّى الْقُرْآنَ لَقَدْ تَفَلَّتَ مِنِّي طَائِفَةٌ مِنْهُ قَالَ فَفَزِعَ عِنْدَ ذَلِكَ حِينَ ذَكَرْتُ الْقُرْآنَ ثُمَّ قَالَ إِنَّ الرَّجُلَ لَيَنْسَى السُّورَةَ مِنَ الْقُرْآنِ فَتَأْتِيهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ حَتَّى تُشْرِفَ عَلَيْهِ مِنْ دَرَجَةٍ مِنْ بَعْضِ الدَّرَجَاتِ فَتَقُولُ السَّلَامُ عَلَيْكَ فَيَقُولُ وَ عَلَيْكَ السَّلَامُ مَنْ أَنْتِ فَتَقُولُ أَنَا سُورَةٌ كَذَا وَ كَذَا ضَيَّعْتَنِي وَ تَرَكْتَنِي أَمَا لَوْ تَمَسَّكَتْ بِي بَلَّغْتُ بِكَ هَذِهِ الدَّرَجَةَ ثُمَّ أَشَارَ بِإِصْبَعِهِ ثُمَّ قَالَ عَلَيْكُمْ بِالْقُرْآنِ فَتَعَلَّمُوهُ فَإِنَّ مِنَ النَّاسِ مَنْ يَتَعَلَّمُ الْقُرْآنَ لِيُقَالَ فَلَانٌ قَارِئٌ وَ مِنْهُمْ مَنْ يَتَعَلَّمُهُ فَيَطْلُبُ بِهِ الصَّوْتِ فَيُقَالُ فَلَانٌ حَسَنُ الصَّوْتِ وَ لَيْسَ فِي ذَلِكَ خَيْرٌ وَ مِنْهُمْ مَنْ يَتَعَلَّمُهُ فَيَقُومُ بِهِ فِي لَيْلِهِ وَ نَهَارِهِ لَا يُبَالِي مَنْ عَلِمَ ذَلِكَ وَ مَنْ لَمْ يَعْلَمْهُ الْكَافِي ۲ ۶۰۸

يعقوب احمر گوید به امام صادق علیه السلام عرض کردم فدایت شوم گرفتاریهای زیادی سراغم می آید و چیزهایی که هیچ کار خیری برایم نمی ماند مگر از برایم سنگین می نماید حتی قرآن که برایم سنگین میشود (آنرا در حالی که حافظ آن بودم فراموش میکنم) راوی گوید وقتی گفتم قرآن حضرت ناله ای کرد سپس گفت انسانی سوره از قرآن را (در حالی که حافظ آن است) فراموش میکند در روز قیامت نزد او می آید بابت بعضی از درجاتی که با اوست و می گوید السلام عليك و این شخص میگوید و عليك السلام تو کیستی؟ میگوید من قرآنی هستم که مرا فراموش کردی اگر به من چنگ میزدی به این درجه تو را میرساندم سپس حضرت بانگشت مبارکشان اشاره فرمود و بعد فرمود بر شما باد به قرآن پس آنرا یاد بگیرید که گروهی از مردم قرآن را فرامیگیرند تا گفته شود فلانی قاری است و بعضی آنرا یاد میگیرند و نیتشان از این یادگیری صوت و خوش صدایی است که بگویند فلانی خوش صداست و خیری در اینها نیست ولی برخی قرآن را یاد میگیرند و شبها و روزهایش را با آن طی میکنند و برایش مهم نیست کسی این را بداند یا نداند

۴۵— ثواب قراءت قرآن در نماز شب و غیر آن، در قیامت

عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام قَالَ مَنْ قَرَأَ مِائَةَ آيَةٍ يُصَلِّيَ بِهَا فِي لَيْلَةٍ كَتَبَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ لَهُ بِهَا قُنُوتَ لَيْلَةٍ وَ مَنْ قَرَأَ مِائَتِي آيَةٍ فِي غَيْرِ صَلَاةٍ لَمْ يُحَاجَّهُ الْقُرْآنُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَ مَنْ قَرَأَ خَمْسِمِائَةَ آيَةٍ فِي يَوْمٍ وَ لَيْلَةٍ فِي صَلَاةِ النَّهَارِ وَ اللَّيْلِ كَتَبَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ لَهُ فِي اللُّوحِ الْمَحْفُوظِ قِنْطَارًا مِنَ الْحَسَنَاتِ وَ الْقِنْطَارُ أَلْفٌ وَ مِائَتَا أُوقِيَّةٍ وَ الْأُوقِيَّةُ أَكْبَرُ مِنْ جَبَلٍ أَحَدٍ الْكَافِي ۲ ۶۲۱

اسحاق بن عمار از امام صادق علیه السلام روایت کرده است که فرمود: هر کس صد آیه قرآن به هنگام نماز شب بخواند، خداوند ثواب عبادت تمامی آن شب را به او کرامت کند؛ و هر کس دویست آیه از قرآن را در غیر نماز شب بخواند، خداوند قنطاری از حسنات در لوح (به نام او) ثبت خواهد کرد، که هر قنطار یک هزار و دویست اوقیه، و هر اوقیه بزرگتر از کوه احد است.

۴۶— خدای رحمان و رحیم به چنین کسی روز قیامت نظر رحمت نمیکند

عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عليه السلام قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وآله مَا آمَنَ بِي مِنْ بَاتِ شَبَعَانَ وَ جَارُهُ جَائِعٌ قَالَ وَ مَا مِنْ أَهْلِ قَرْيَةٍ يَبِيتُ وَ فِيهِمْ جَائِعٌ لَا يَنْظُرُ اللَّهُ إِلَيْهِمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ الْكَافِي ۲ ص: ۶۶۶

پیامبر صلى الله عليه وآله به روایت امام باقر ۷: آن کس که سیر بخوابد در حالی که همسایه اش گرسنه باشد، به من ایمان نیاورده است (همچنین پیامبر اکرم ۶ فرمود ص) خداوند در روز رستاخیز به مردم هر آبادی که کسی شب را گرسنه در آن بسر آورد، به نظر رحمت نگاه نخواهد کرد

۴۷- سه کس در هوای گرم قیامت، زیر سایه عرش الهی اند

قال رسول الله ﷺ لعلي عليه السلام: يَا عَلِيُّ ثَلَاثَةٌ تَحْتَ ظِلِّ الْعَرْشِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ رَجُلٌ أَحَبُّ لِأَخِيهِ مَا أَحَبَّ لِنَفْسِهِ وَرَجُلٌ بَلَغَهُ أَمْرٌ فَلَمْ يَتَقَدَّمْ فِيهِ وَ لَمْ يَتَأَخَّرْ حَتَّى يَعْلَمَ أَنَّ ذَلِكَ الْأَمْرَ لِلَّهِ رِضًا أَوْ سَخَطًا وَ رَجُلٌ لَمْ يَعْيبْ أَخَاهُ بَعْيبٍ حَتَّى يُصْلِحَ ذَلِكَ الْعَيْبَ مِنْ نَفْسِهِ فَإِنَّهُ كُلَّمَا أُصْلِحَ مِنْ نَفْسِهِ عَيْبًا بَدَأَ لَهُ مِنْهَا آخِرٌ وَ كَفَى بِالْمَرْءِ فِي نَفْسِهِ شُغْلًا تحف العقول، ص: ۸

رسول الله ﷺ یا علی: سه کس در قیامت زیر سایه عرش خدایند: مردی که برای برادرش آن بیسندد که برای خود پسندد. کسی که چون کاری پیش آید قدم از قدم بردارد تا بفهمد خدا به این کار راضی است یا نه. کسی که تا عیبی را در خود اصلاح نکند به برادرش خرده نگیرد که در این صورت هر عیبی را در وجودش اصلاح کند باز به عیب دیگر برخورد و فرصتی برای عیبجویی دیگران نیابد.

۴۸- کسانی که از عذاب الهی، در قیامت ایمنند

قَالَ ﷺ إِنَّ لِلَّهِ عِبَادًا يَفْزَعُ إِلَيْهِمُ النَّاسُ فِي حَوَائِجِهِمْ أَوْلِيكَ هُمُ الْأَمِنُونَ مِنَ عَذَابِ اللَّهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. تحف العقول، ص: ۵۲

از امام معصوم ﷺ نقل است فرمودند خدا را بندگان است که مردم در نیازمندیها به آنان پناه می‌برند، اینها هستند که در قیامت از عذاب خدا در امانند.

۴۹- سؤالات حتمی در قیامت

قَالَ ﷺ إِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ لَمْ تَزَلْ قَدَمَا عَبْدٍ حَتَّى يُسْأَلَ عَنْ أَرْبَعٍ عَنْ عُمُرِهِ فِيْمَ أَفْنَاهُ وَ عَنْ شَبَابِهِ فِيْمَ أَبْلَاهُ وَ عَمَّا اِكْتَسَبَهُ مِنْ أَيْنَ اِكْتَسَبَهُ وَ فِيْمَ اَنْفَقَهُ وَ عَنْ حُبِّنَا أَهْلَ الْبَيْتِ تحف العقول، ص: ۵۷

از امام معصوم ﷺ نقل است فرمودند روز قیامت بنده از جای نجنبید تا چهار چیز از او سؤال کنند: عمر، که در چه راه گذرانده؛ جوانی، که در چه راه فرسوده؛ مال، که از کجا آورده و کجا صرف کرده؛ و محبت ما اهل بیت.

۵۰- بندگان که با اخلاص و دور از چشم همگان با خدا معامله کردند، خدا نیز از آنها به خلوص قدردانی میکند

قَالَ ﷺ: إِنَّ لِلَّهِ عِبَادًا عَامِلُوهُ بِخَالِصٍ مِنْ سِرِّهِ فَشَكَرَ لَهُمْ بِخَالِصٍ مِنْ شُكْرِهِ فَأَوْلَيْكَ تَمْرٌ صُحْفُهُمْ
يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَرَّغًا فَإِذَا وَقَفُوا بَيْنَ يَدَيْهِ مَلَأَهَا لَهُمْ مِنْ سِرِّ مَا أَسْرَوْا إِلَيْهِ. تحف العقول، ص: ۲۲۴

از امام معصوم علیه السلام نقل است فرمودند خدا را بندگانی است که با اخلاص و دور از چشم همگان با او معامله کردند، خدا نیز از آنها به خلوص قدردانی فرمود، اینان در قیامت با نامه‌های خالی (و سفید) عبور کنند، چون به پیشگاه پروردگار رسند نامه‌هایشان را از سر و سرهائی که با او داشتند، آکنده سازد.

۵۱- کسانی که خدا در قیامت حمایتشان کند، و آنها را در سایه عرش جا دهد و از وحشت آن روز بزرگ ایمن سازد

وَقَالَ ﷺ ثَلَاثٌ مَنْ كُنَّ فِيهِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ كَانَتْ فِي كَنْفِ اللَّهِ وَأُظْلَمَ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِي ظِلِّ عَرْشِهِ
وَ أَمَنَهُ مِنْ فَزَعِ الْيَوْمِ الْأَكْبَرِ مَنْ أُعْطِيَ النَّاسَ مِنْ نَفْسِهِ مَا هُوَ سَائِلُهُمْ لِنَفْسِهِ وَ رَجُلٌ لَمْ يُقَدِّمْ يَدًا وَ
لَا رَجُلًا حَتَّى يَعْلَمَ أَنَّهُ فِي طَاعَةِ اللَّهِ قَدَمَهَا أَوْ فِي مَعْصِيَتِهِ وَ رَجُلٌ لَمْ يَعِْبْ أَخَاهُ بَعِيبٍ حَتَّى يَتْرُكَ
ذَلِكَ الْعَيْبَ مِنْ نَفْسِهِ وَ كَفَى بِالْمَرْءِ شُغْلًا بَعِيبُهُ لِنَفْسِهِ عَنْ عُيُوبِ النَّاسِ. تحف العقول، ص: ۲۸۲

از امام معصوم علیه السلام نقل است فرمودند: سه خوی در هر مؤمنی باشد خدا حمایتش کند، در قیامت او را در سایه عرش جا دهد و از وحشت آن روز بزرگ ایمن سازد: ۱- هر چه از مردم خواهد به آنها بدهد (اگر خواهد احترامش کنند، احترامشان کند، اگر خواهد حشش را بدهند حششان را بدهد و ...). ۲- در هیچ کار دست دراز نکند و گام جلو نهد (اقدام نکند) تا آنکه نخست بداند طاعت است یا معصیت. ۳- تا عیبی را از خود دور نسازد برادرش را به آن ملامت نکند، به عیب خود پرداختن مشغله‌ای کافی است که فرصت عیبجویی دیگران را نمی‌دهد.

۵۲- برادر مومن والهی و امانی از عذاب، و دلیلی نجاتبخش قیامت و عزتی جاوید، و نامی بلند

قَالَ ﷺ مَنْ اسْتَفَادَ أَخًا فِي اللَّهِ عَلَى إِيْمَانٍ بِاللَّهِ وَ وَفَاءٍ بِإِيْمَانِهِ طَلَبًا لِمَرْضَاءِ اللَّهِ فَقَدْ اسْتَفَادَ شُعَاعًا
مِنْ نُورِ اللَّهِ وَ أَمَانًا مِنَ عَذَابِ اللَّهِ وَ حُجَّةً يُفْلِحُ بِهَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَ عِزًّا بَاقِيًّا وَ ذِكْرًا نَامِيًّا لِأَنَّ الْمُؤْمِنَ
مِنَ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ لَا مَوْصُولٌ وَ لَا مَفْصُولٌ قِيلَ لَهُ ﷺ مَا مَعْنَى لَا مَفْصُولٌ وَ لَا مَوْصُولٌ قَالَ لَا مَوْصُولٌ
بِهِ أَنَّهُ هُوَ وَ لَا مَفْصُولٌ مِنْهُ أَنَّهُ مِنْ غَيْرِهِ. تحف العقول، ص: ۲۹۵

از امام معصوم علیه السلام نقل است فرمودند: هر که برادری در راه خدا بچنگ آرد، و بر اساس ایمان به خدا و وفای به حق برادری برای خدا با او طرح دوستی بریزد، پرتوی از نور خدا بکف آورده، و امانی از عذاب، و دلیلی نجاتبخش قیامت و عزتی جاوید، و نامی بلند .. چه مؤمن نه وصل به خداست، نه از خدا جداست. گفتند: یعنی چه؟ فرمود: وصل به او نیست، یعنی خدا نیست، از او جدا نیست یعنی از غیر خدا نیست (و با دیگری پیوند ندارد).

۵۳- محبوب‌ترین بندگان نزد خدا، که در قیامت واقعا این هستند +

قَالَ ﷺ إِنَّ لِلَّهِ عِبَادًا مِنْ خَلْقِهِ فِي أَرْضِهِ يُفَزَعُ إِلَيْهِمْ فِي حَوَائِجِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ - أَوْلِيكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ حَقًّا آمِنُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَلَا وَإِنَّ أَحَبَّ الْمُؤْمِنِينَ إِلَى اللَّهِ مَنْ أَعَانَ الْمُؤْمِنَ الْفَقِيرَ مِنَ الْفَقْرِ فِي دُنْيَاهُ وَمَعَاشِهِ وَمَنْ أَعَانَ وَنَفَعَ وَدَفَعَ الْمَكْرُوهَ عَنِ الْمُؤْمِنِينَ. تحف العقول ، ص: ۳۷۶

از امام معصوم (ع) نقل است فرمودند: خدا روی زمین و میان این خلق، بندگانی دارد که (مردم) برای حاجتهای دنیا و آخرت بدانها پناه برند، اینان به حق مؤمنند، و در قیامت ایمن. هان! محبوب‌ترین بندگان نزد خدا کسی است که مؤمن فقیری را در امر دنیا و معاشش یاری دهد. به مؤمنین کمک کند، و سود بخشد و ناملايمات را از آنها بگرداند.

۵۴- کسیکه در قیامت از لغزشهایش بگذرد و غضبش را از او منع کند

الامام کاظم (ع): يَا هِشَامُ مَنْ كَفَّ نَفْسَهُ عَنْ أَعْرَاضِ النَّاسِ أَقَالَهُ اللَّهُ عَثْرَتَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَمَنْ كَفَّ غَضَبَهُ عَنِ النَّاسِ كَفَّ اللَّهُ عَنْهُ غَضَبَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ تحف العقول، النص، ص: ۳۹۱

امام کاظم (ع): هاشم! هر که خود را از تعرض به آبروی مردم نگه دارد، خداوند در قیامت از لغزشهایش بگذرد، و هر که خشم خود را از مردم باز دارد، خدا در قیامت خشمش را از او نگه دارد.

۵۵- کسیکه ، خدا در قیامت هیچ درخواست عفو، و فدیة و عوضی از او نپذیرد.

يَا هِشَامُ وَجِدَ فِي ذُؤَابَةِ سَيْفِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ إِنَّ أَعْتَى النَّاسِ عَلَى اللَّهِ مَنْ ضَرَبَ غَيْرَ ضَارِبِهِ وَقَتَلَ غَيْرَ قَاتِلِهِ وَمَنْ تَوَلَّى غَيْرَ مَوَالِيهِ فَهُوَ كَافِرٌ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ عَلَى نَبِيِّهِ مُحَمَّدٍ ﷺ وَمَنْ أَحْدَثَ حَدَثًا أَوْ أَوَى مُحْدَثًا لَمْ يَقْبَلِ اللَّهُ مِنْهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ صَرَفًا وَلَا عَدْلًا تحف العقول، النص، ص: ۳۹۱

هاشم! در بند شمشیر پیغمبر (ص) نوشته بود: سرکش‌ترین مردم به درگاه خدا کسی است که (در مقام قصاص) غیر ضارب را بزند یا غیر قاتل را بکشد، هر که «ولایت» غیر از مولاهاى خود را بپذیرد (و در برابر غیر محمد و آلش تسلیم شود) بدان چه خدا بر پیغمبرش محمد (ص) نازل کرده، کافر شده، و هر که در دین بدعتی نهد یا بدعتگذاری را پناه دهد، خدا در قیامت هیچ درخواست عفو، و فدیة و عوضی از او نپذیرد.

۵۶- کسیکه در قیامت اجر و پاداشش با خداست

قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ يُنَادِي مُنَادٍ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَلَا مَنْ كَانَ لَهُ عَلَى اللَّهِ أَجْرٌ فَلْيَقُمْ فَلَا يَقُومُ إِلَّا مَنْ عَفَا وَ أَصْلَحَ
فَأَجْرُهُ عَلَى اللَّهِ تحف العقول، النص، ص: ۴۱۲

امام عليه السلام فرمودند: روز قیامت فریادگری بانگ زند: هان! هر که اجرش بر خداست بپاخیزد، هیچ کس برنخیزد جز کسی که گذشت کرده (و خود را) اصلاح نموده، که اجر او به عهده خداوند است.

۵۷- کسیکه پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود بر من لازم است که در روز قیامت به زیارتش رفته تا او را از عذاب گناهانش برهانم.

عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ: قَالَ الْحُسَيْنُ عَلَيْهِ السَّلَامُ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا جَزَاءُ مَنْ زَارَكَ - فَقَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَا بَنِيَّ مَنْ زَارَنِي حَيًّا أَوْ مَيِّتًا أَوْ زَارَ أَبَاكَ أَوْ زَارَ أَخَاكَ أَوْ زَارَكَ كَانَ حَقًّا عَلَيَّ أَنْ أُزُورَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ حَتَّى
أَخْلَصَهُ مِنْ ذُنُوبِهِ. كامل الزيارات، النص، ص: ۱۱

از حضرت ابی عبد الله علیه السلام نقل است آن حضرت فرمودند: حضرت ابی عبد الله الحسین صلوات الله علیه به جناب رسول صلی الله علیه و آله و سلم عرض کردند: پاداش کسی که شما را زیارت کند چیست؟ پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم فرمودند: پسرم، کسی که من را در حال حیات و بعد از آن زیارت کند یا به زیارت تو و برادرت آید بر من لازم است که در روز قیامت به زیارتش رفته تا او را از عذاب گناهانش برهانم.

۵۸- چهار هزار فرشته قیامت بر سر قبر او هستند و بر او گریه کنند

عَنْ أَبَانَ بْنِ تَغْلِبَ قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِنَّ أَرْبَعَةَ آلَافٍ مَلَكَ هَبَطُوا يُرِيدُونَ الْقِتَالَ مَعَ الْحُسَيْنِ
بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ لَمْ يُؤْذَنَ لَهُمْ فِي الْقِتَالِ فَرَجَعُوا فِي الْأَسْتِئْذَانِ فَهَبَطُوا وَقَدْ قُتِلَ الْحُسَيْنُ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَهُمْ عِنْدَ
قَبْرِهِ شَعْتُ غُبْرٌ يَبْكُونَهُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ رَئِيسُهُمْ مَلَكٌ يُقَالُ لَهُ الْمَنْصُورُ. كامل الزيارات، النص، ص:

۸۴

از ابان بن تغلب نقل کرده که گفت: حضرت ابو عبد الله علیه السلام فرمودند: چهار هزار فرشته به زمین فرود آمدند و خواستند همراه حضرت امام حسین علیه السلام به قتال بپردازند ولی آن جناب به ایشان اذن ندادند، پس بار دیگر که به زمین فرود آمده برای اذن گرفتن آن حضرت شهید شده بودند لذا ایشان بر سر قبر آن حضرت به حالتی ژولیده و گرفته باقی مانده و تا روز قیامت می گریند، رئیس ایشان فرشته ای است که به او منصور می گویند.

۵۹- پاداش قیامت کسیکه بخاطر شهادت حسن بن علی علیهما السلام گریه کند تا اشکش بر گونه هایش جاری گردد

عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ كَانَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ يَقُولُ أَيُّمَا مُؤْمِنٍ دَمَعَتْ عَيْنَاهُ لِقَتْلِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ دَمْعَةٌ حَتَّى تَسِيلَ عَلَى خَدِّهِ بَوَّأَهُ اللَّهُ بِهَا فِي الْجَنَّةِ غَرْفًا يَسْكُنُهَا أَحْقَابًا وَ أَيُّمَا مُؤْمِنٍ دَمَعَتْ عَيْنَاهُ حَتَّى تَسِيلَ عَلَى خَدِّهِ فِيْنَا - لِأَذَى مَسَّنَا مِنْ عَدُوِّنَا فِي الدُّنْيَا بَوَّأَهُ اللَّهُ بِهَا فِي الْجَنَّةِ مُبَوًّا صِدْقٍ وَ أَيُّمَا مُؤْمِنٍ مَسَّهُ أذى فِيْنَا فَدَمَعَتْ عَيْنَاهُ حَتَّى تَسِيلَ عَلَى خَدِّهِ مِنْ مَضَاضِهِ مَا أُوذِيَ فِيْنَا صَرَفَ اللَّهُ عَنْ وَجْهِهِ الْأَذَى وَ آمَنَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِنْ سَخَطِهِ وَ النَّارِ. كامل الزيارات، ، ص: ۱۰۰

محمد بن مسلم، از حضرت ابی جعفر علیه السلام نقل کرده که آن جناب فرمودند: حضرت علی بن ابی الحسن علیهما السلام می فرمودند: هر مؤمنی که بخاطر شهادت حسن بن علی علیهما السلام گریه کند تا اشکش بر گونه هایش جاری گردد خداوند متان غرفه ای در بهشت به او دهد که مدت ها در آن ساکن گردد و هر مؤمنی بخاطر ایذاء و آزاری که از دشمنان ما در دنیا به ما رسیده گریه کند تا اشکش بر گونه هایش جاری شود خداوند متعال در بهشت به او جایگاه شایسته ای دهد و هر مؤمنی در راه ما اذیت و آزاری به او رسد پس بگرید تا اشکش بر گونه هایش جاری گردد خداوند متعال آزار و ناراحتی را از او بگرداند و در روز قیامت از غضب و آتش دوزخ در امانش قرار دهد.

۶۰- کسانی که در قیامت به اهلیت عَلَيْهِمَا السَّلَامُ ملحق شوند و با آنان داخل بهشت و با ایشان محشور شوند

عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ: إِذَا كَانَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ نَادَى مُنَادٍ أَيْنَ زُورِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ فَيَقُومُ عُنُقُ مِنَ النَّاسِ لَا يُخْصِيهِمْ إِلَّا اللَّهُ تَعَالَى فَيَقُولُ لَهُمْ مَا أَرَدْتُمْ بِزِيَارَةِ قَبْرِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ فَيَقُولُونَ يَا رَبِّ أَتَيْنَاهُ حُبًّا لِرَسُولِ اللَّهِ وَ حُبًّا لِعَلِيِّ وَ فَاطِمَةَ عَلَيْهِنَّ السَّلَامُ وَ رَحْمَةً لَهُ مِمَّا ارْتَكَبَ مِنْهُ فَيَقَالُ لَهُمْ هَذَا مُحَمَّدٌ وَ عَلِيُّ وَ فَاطِمَةٌ وَ الْحَسَنُ وَ الْحُسَيْنُ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ فَالْحَقُّوا بِهِمْ فَأَنْتُمْ مَعَهُمْ فِي دَرَجَتِهِمْ الْحَقُّوا بِلِوَاءِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آَلِهِ وَ سَلَّمَ فَيَنْطَلِقُونَ إِلَى لِوَاءِ رَسُولِ اللَّهِ فَيَكُونُونَ فِي ظِلِّهِ - وَ اللِّوَاءُ فِي يَدِ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ حَتَّى يَدْخُلُونَ [يَدْخُلُوا] الْجَنَّةَ جَمِيعًا فَيَكُونُونَ أَمَامَ اللِّوَاءِ وَ عَنْ يَمِينِهِ وَ عَنْ يَسَارِهِ وَ مِنْ خَلْفِهِ. كامل الزيارات، النص، ص: ۱۴۱

از حضرت ابو عبد الله علیه السلام، حضرت فرمودند: هنگامی که روز قیامت شود منادی ندا می کند: کجا هستند زورار حسین بن علی علیهما السلام؟ گردن های تعدادی از مردم کشیده می شود که عدد آنها را غیر از خداوند متعال کس دیگری نمی داند پس به ایشان گفته می شود قصد شما از زیارت قبر حضرت حسین بن علی علیهما السلام چه بود؟ می گویند: پروردگارا آن حضرت را زیارت کردیم بجهت محبتی که به رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم و حضرت علی و فاطمه علیهما السلام داشته و به منظور طلب رحمت برای صاحب قبر به ازاء آنچه از آن حضرت صادر گردید. پس به آنها گفته می شود: ایشان محمد و علی و فاطمه و حسن و حسین سلام الله علیهم بوده، ملحق به آنها شوید شما با ایشان و در درجه و مرتبه آنها هستید، به لواء و پرچم رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم ملحق گردید پس بطرف لواء آن حضرت رهسپار شده و در سایه آن قرار می گیرند در حالی که لواء به دست امیر المؤمنین علی علیه السلام می باشد و بدین ترتیب به بهشت وارد می شوند ایشان جلو پرچم و سمت راست و جانب چپ و پشت آن بوده و چهار طرف لواء را گرفته اند.

۶۱- فریادرسی حضرت رضا علیه السلام از اثرش در سه جای پر مشکل در قیامت

قَالَ أَبُو الْحَسَنِ الرَّضَا عليه السلام مَنْ زَارَنِي عَلَى بُعْدِ ذَارِي وَ شَطُونِ مَزَارِي أَتَيْتُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِي ثَلَاثِ مَوَاطِنَ حَتَّى أَخْلَصَهُ مِنْ أَهْوَالِهَا إِذَا تَطَايَرَتِ الْكُتُبُ يَمِينًا وَ شِمَالًا وَ عِنْدَ الصَّرَاطِ وَ عِنْدَ الْمِيزَانِ
كامل الزيارات، النص، ص: ۳۰۴

حضرت ابو الحسن الرضا عليه السلام فرمودند: کسی که من را زیارت کند در حالی که خانه‌ام دور و مزارم بعید است من روز قیامت در سه موطن به نزدش آمده تا او را از ترس‌ها و هولهای قیامت برهانم: الف: هنگامی که کتاب‌ها (نامه‌های اعمال) به دست‌های راست و چپ داده می‌شوند: ب: در هنگام عبور از صراط: ج: در وقت نهادن اعمال را در میزان.

۱

۶۲- کسیکه در خانه اش وضو بگیرد و خدا را در خانه اش (مسجد) زیارت کند

عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام قَالَ: مَكْتُوبٌ فِي التَّوْرَةِ أَنْ بِيُوتِي فِي الْأَرْضِ الْمَسَاجِدُ فُطُوبِي لِعَبْدٍ تَطَهَّرَ فِي بَيْتِهِ ثُمَّ زَارَنِي فِي بَيْتِي أَلَا إِنَّ عَلَى الْمَزُورِ كَرَامَةَ الزَّائِرِ وَ فِي حَدِيثٍ آخَرَ أَلَا بَشَّرَ الْمَشَاءِينَ فِي الظُّلُمَاتِ إِلَى الْمَسَاجِدِ بِالنُّورِ السَّاطِعِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. ثَوَابِ الْأَعْمَالِ وَ عِقَابِ الْأَعْمَالِ، النص، ص: ۲۷

امام صادق علیه السلام فرمود: در تورات نوشته شده است که خانه‌های من بر روی زمین، مسجدها باشند؛ پس خوشا بر بنده‌ای که در خانه خویش وضو گیرد، پس آنگاه مرا در خانه‌ام زیارت کند. آگاه باشید که به راستی، بر زیارت‌شونده است که زیارت‌کننده را بزرگ بدارد.

۶۳- جایگاه بلند حضرت زهرا علیها السلام در قیامت و صحرای محشر

عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيِّ عليه السلام قَالَ سَمِعْتُ جَابِرَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ الْأَنْصَارِيَّ يَقُولُ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وآله إِذَا كَانَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ تُقْبَلُ ابْنَتِي فَاطِمَةُ عليها السلام عَلَى نَاقَةٍ مِنْ نُوقِ الْجَنَّةِ مُدْبِجَةً الْجَنَّبِينَ خَطْمُهَا مِنْ لَوْلُو رَطْبِ قَوَائِمِهَا مِنَ الزُّمُرْدِ الْأَخْضَرِ ذَنَبُهَا مِنَ الْمِسْكِ الْأَذْفَرِ عَيْنَاهَا يَاقُوتَتَانِ حَمْرَاوَانِ عَلَيْهَا قَبَّةٌ مِنْ نُورٍ يَرَى ظَاهِرُهَا مِنْ بَاطِنِهَا وَ بَاطِنُهَا مِنْ ظَاهِرِهَا دَاخِلُهَا عَفْوُ اللَّهِ وَ خَارِجُهَا رَحْمَةُ اللَّهِ عَلَى رَأْسِهَا تَاجٌ مِنْ نُورٍ لِلتَّاجِ سَبْعُونَ رُكْنًا كُلُّ رُكْنٍ مَرَصَعٌ بِالذَّرِّ وَ الْيَاقُوتِ يُضِيءُ كَمَا يُضِيءُ الْكَوْكَبُ الدَّرِّيُّ فِي أَفْقِ السَّمَاءِ وَ عَنْ يَمِينِهَا سَبْعُونَ أَلْفَ مَلَكٍ وَ عَنْ شِمَالِهَا سَبْعُونَ أَلْفَ مَلَكٍ وَ جَبْرَائِيلُ آخِذٌ بِخِطَامِ النَّاقَةِ يُنَادِي بِأَعْلَى صَوْتِهِ غُضُّوا أَبْصَارَكُمْ حَتَّى تَجُوزَ فَاطِمَةُ بِنْتُ مُحَمَّدٍ ص فَلَا يَبْقَى

يَوْمَئِذٍ نَبِيٌّ وَ لَا رَسُولٌ وَ لَا صِدِّيقٌ وَ لَا شَهِيدٌ إِلَّا غَضُّوا أَبْصَارَهُمْ حَتَّى تَجُوزَ فَاطِمَةُ فَتَسِيرُ حَتَّى
تُحَادِيَ عَرْشَ رَبِّهَا جَلَّ جَلَّالُهُ فَتَزُجُّ بِنَفْسِهَا عَنْ نَاقَتِهَا وَ تَقُولُ إِلَهِي وَ سَيِّدِي احْكُمْ بَيْنِي وَ بَيْنَ مَنْ
ظَلَمَنِي اللَّهُمَّ احْكُمْ بَيْنِي وَ بَيْنَ مَنْ قَتَلَ وُلْدِي فَإِذَا النِّدَاءُ مِنْ قِبَلِ اللَّهِ جَلَّ جَلَّالُهُ يَا حَبِيبَتِي وَ ابْنَتَهُ
حَبِيبِي سَلِينِي تُعْطَى وَ اشْفَعِي تُشَفَّعِي فَوَ عِزَّتِي وَ جَلَّالِي لَا جَازِي ظَلَمَ ظَالِمٍ فَتَقُولُ إِلَهِي وَ سَيِّدِي
ذُرِّيَّتِي وَ شِيعَتِي وَ شِيعَةَ ذُرِّيَّتِي وَ مُحَبِّبِي وَ مُحَبِّبِي ذُرِّيَّتِي فَإِذَا النِّدَاءُ مِنْ قِبَلِ اللَّهِ جَلَّ جَلَّالُهُ أَيْنَ
ذُرِّيَّةُ فَاطِمَةَ وَ شِيعَتِهَا وَ مُحَبُّوْهَا وَ مُحَبُّو ذُرِّيَّتِهَا فَيَقْبَلُونَ وَ قَدْ أَحَاطَ بِهِمْ مَلَائِكَةُ الرَّحْمَةِ فَتَقْدُمُهُمْ
فَاطِمَةُ عَ حَتَّى تُدْخِلَهُمُ الْجَنَّةَ. الأمالی (للصدوق)، النص، ص: ۱۸

امام پنجم ابی جعفر محمد بن علی باقر علیه السلام فرمود شنیدم جابر بن عبد الله انصاری میگفت که رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود چون روز قیامت شود دخترم فاطمه علیها السلام بر ناقه‌ای از ناقه‌های بهشت بمحشر رو کند که دو پهلویش نگار دارد و مهارش از لؤلؤتر و چهارپایش از زمرد سبز و دمش از مشک اذفر و دو چشمش از یاقوت سرخ است بر پشت آن قبه‌ایست از نور که برونش از درونش دیده شود و درونش از برونش درون آن گذشت خداست و برونش رحمت خدا بر سر آن مخدره تاجی است از نور که آن تاج هفتاد رکن دارد و هر رکنی مرصع بدر و یاقوت است بدرخشد چنانچه بدرخشد اختر فروزان در افق آسمان و بر سمت راستش هفتاد هزار فرشته باشد و بر چپش هفتاد هزار فرشته و جبرئیل مهار آن ناقه را گرفته و بیانک بلند فریاد کشد دیده بر هم نهد تا فاطمه دختر محمد بگذرد نماند در آن روز پیغمبر و رسول و نه صدیق و شهیدی جز آنکه همه دیده بر هم نهند تا فاطمه بگذرد و خود را برابر عرش پروردگارش جل جلاله رساند و از ناقه بزیز اندازد و گوید معبودا سیدا حکم کن میان من و هر که بمن ستم کرده خدایا حکم کن میان من و هر کس که فرزندانم را کشته بناگاه پاسخی از طرف خدای جل جلاله در رسد که ای حبیبم و زاده حبیبم از من بخواه تا عطا شوی و شفاعت کن تا پذیرفته گردد بعزت و جلالم سوگند که ستم ستمگر را کیفر دهم میگوید معبودم سیدم ذریه و شیعیان و شیعیان ذریه‌ام و دوستانم و دوستان ذریه‌ام را دریاب از طرف خدای جل جلاله ندا رسد کجایند ذریه فاطمه و شیعیان و دوستان او و دوستان ذراری او و آنان در میان فرشتگان رحمت پیش آیند و فاطمه رهبر آنها گردد تا آنها را وارد بهشت کنند.

۶۴- ورقه ایکه روز قیامت میان مومن و دوزخ پرده شود

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله الْمُؤْمِنُ إِذَا مَاتَ وَ تَرَكَ وَرَقَةً وَاحِدَةً عَلَيْهَا عِلْمٌ تَكُونُ تِلْكَ الْوَرَقَةُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ
سِتْرًا فِيمَا بَيْنَهُ وَ بَيْنَ النَّارِ وَ أَعْطَاهُ اللَّهُ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى بِكُلِّ حَرْفٍ مَكْتُوبٍ عَلَيْهَا مَدِينَةً أَوْسَعَ مِنْ
الدُّنْيَا سَبْعَ مَرَّاتٍ وَ مَا مِنْ مُؤْمِنٍ يَفْعُدُ سَاعَةً عِنْدَ الْعَالِمِ إِلَّا نَادَاهُ رَبُّهُ عَزَّ وَ جَلَّ جَلَسْتَ إِلَيَّ حَبِيبِي وَ
عِزَّتِي وَ جَلَّالِي لِأَسْكَنْتَكَ الْجَنَّةَ مَعَهُ وَ لَا أَبَالِي. الأمالی (للصدوق)، النص، ص: ۳۸

رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود هر مؤمنی بمیرد و یک ورق از او بماند که دانشی بر آن باشد ورقه روز قیامت میان او و دوزخ پرده شود و خدای تبارک و تعالی بهر حرفی که در آن نوشته است شهری او دهد که هفت برابر دنیا باشد مؤمنی نباشد که یک ساعت نزد عالمی نشیند جز آنکه پروردگارش عز و جل ندا کند نزد حبیبم نشستنی بعزت و جلالم سوگند تو را با او ساکن بهشت کنم و و باک ندارم.

۶۵- نزدیکترین افراد به رسول خدا صلی الله علیه و آله در قیامت

عَنْ زَيْدِ بْنِ عَلِيٍّ عَنِ آبَائِهِ عليهم السلام عَنْ عَلِيِّ عليه السلام قَالَ: كَانَ لِي عَشْرٌ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم لَمْ يُعْطَهُنَّ أَحَدٌ قَبْلِي وَ لَا يُعْطَاهُنَّ أَحَدٌ بَعْدِي قَالَ لِي يَا عَلِيُّ أَنْتَ أَخِي فِي الدُّنْيَا وَ أَخِي فِي الْآخِرَةِ وَ أَنْتَ أَقْرَبُ النَّاسِ مِنِّي مَوْقِفًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَ مَنْزِلِي وَ مَنْزِلِكَ فِي الْجَنَّةِ مُتَوَاجِهَانِ كَمَنْزِلِ الْأَخَوَيْنِ وَ أَنْتَ الْوَصِيُّ وَ أَنْتَ الْوَلِيُّ وَ أَنْتَ الْوَزِيرُ عَدُوُّكَ عَدُوِّي وَ عَدُوِّي عَدُوُّ اللَّهِ وَ وَلِيِّكَ وَ لِيِّي وَ وَلِيِّي وَ لِيُّ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ.

الأمالی (للصدوق)، النص، ص: ٧٧

علی عليه السلام فرمود از طرف رسول خدا صلى الله عليه وسلم ده چیزی بمن داده شد که بکسی پیش از من داده نشده و بکسی پس از من هم داده نشود فرمود ای علی تو برادر منی در دین و تو برادر منی در آخرت، ایستگاه تو روز قیامت از همه مردم بمن نزدیکتر است منزل من و تو در بهشت برابر همدان چون منزل دو برادر، توئی حق توئی ولی توئی وزیر، دشمنت دشمن منست و دشمن من دشمن خدا دوستت دوست منست و دوست من دوست خداست.

٦٦- حَسَنٌ وَ حُسَيْنٌ عليهما السلام دوزینت عرش الهی در قیامت

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم إِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ زُيِّنَ عَرْشُ رَبِّ الْعَالَمِينَ بِكُلِّ زِينَةٍ تُمَّ يُؤْتَى بِمِنْبَرَيْنِ مِنْ نُورٍ طُولُهُمَا مِائَةٌ مِيلٍ فَيُوضَعُ أَحَدُهُمَا عَنْ يَمِينِ الْعَرْشِ وَ الْآخَرُ عَنْ يَسَارِ الْعَرْشِ تُمَّ يُؤْتَى بِالْحَسَنِ وَ الْحُسَيْنِ عليهما السلام فَيَقُومُ الْحَسَنُ عَلَى أَحَدِهِمَا وَ الْحُسَيْنُ عَلَى الْآخَرِ يُزَيِّنُ الرَّبُّ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى بِهِمَا عَرْشَهُ كَمَا يُزَيِّنُ الْمَرْأَةُ قُرْطَاهَا. الأمالی (للصدوق)، النص، ص: ١١٢

- رسول خدا صلى الله عليه وسلم فرمود روز قیامت عرش پروردگار جهانیان را بهر زینتی زیور کنند و دو منبر نور آورند که طول هر کدام صد میل است و یکی را بر راست عرش نهند و یکی را بر چپ عرش و حسن و حسین عليهما السلام را بیاورند و حسن عليه السلام بر یکی برآید و حسین عليه السلام بر دیگری پروردگار تبارک و تعالی عرش خود را بانها بیاراید چنانچه زن به دو گوشواره زیور بندد.

٦٧- بالاترین درجه زوار قبور مطهرانمه: زوار قبر علی بن موسی الرضا عليهما السلام، در قیامت

عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ حَفْصِ الْمَرْوَزِيِّ قَالَ: سَمِعْتُ أَبَا الْحَسَنِ مُوسَى بْنَ جَعْفَرٍ عليهما السلام يَقُولُ مَنْ زَارَ قَبْرَ وَلَدِي عَلِيٍّ عليه السلام كَانَ لَهُ عِنْدَ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ سَبْعُونَ [سَبْعِينَ] حِجَّةً مَبْرُورَةً قُلْتُ سَبْعِينَ [سَبْعِينَ] حِجَّةً مَبْرُورَةً قُلْتُ سَبْعِينَ [سَبْعِينَ] حِجَّةً مَبْرُورَةً قَالَ فَقَالَ رَبُّ حِجَّةً لَا تُقْبَلُ مِنْ زَارِهِ أَوْ بَاتَ عِنْدَهُ لَيْلَةً كَانَ كَمَنْ زَارَ اللَّهَ فِي عَرْشِهِ قُلْتُ كَمَنْ زَارَ اللَّهَ فِي عَرْشِهِ قَالَ نَعَمْ إِذَا كَانَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ كَانَ عَلَى عَرْشِ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ أَرْبَعَةٌ مِنَ الْأَوَّلِينَ وَ أَرْبَعَةٌ مِنَ الْآخِرِينَ فَأَمَّا الْأَوَّلُونَ فَنُوحٌ وَ إِبْرَاهِيمُ وَ مُوسَى وَ عِيسَى وَ أَمَّا الْأَرْبَعَةُ الْآخِرُونَ فَ مُحَمَّدٌ وَ عَلِيُّ وَ الْحَسَنُ وَ الْحُسَيْنُ عليهم السلام تُمَّ

يَمَدُّ الْمِطْمَرُ فَيَقْعُدُ مَعَنَا زُؤَارُ قُبُورِ الْأَيْمَةِ عليها السلام إِلَّا أَنْ أَعْلَاهَا دَرَجَةٌ وَ أَقْرَبَهُمْ حَيَاةً زُؤَارُ قَبْرِ وَدِيِّ عَلِيٍّ عليه السلام. الأمالي (للصدوق)، ص: ١٢٠

سليمان بن حفص مروزی گفت از أبو الحسن موسی بن جعفر عليه السلام شنیدم میفرمود هر که قبر فرزندی علی را زیارت کند برایش نزد خدای عز و جل هفتاد حج مبرور است گفتم هفتاد حج مبروره فرمود آری هفتاد هزار حج مبرور گفتم هفتاد هزار حج؟ گوید فرمود بسا حجتی که قبول نباشد هر که زیارتش کند یا کنار قبرش بماند چون کسی باشد که خدا را در عرش او زیارت کرده گفتم چون کسی که خدا را در عرش زیارت کرده؟ فرمود آری چون روز قیامت شود بر عرش خدای عز و جل چهار کس از اولین و چهار از آخرین باشند ولین نوح و ابراهیم و موسی و عیسی و آخرین محمد و علی و حسن و حسین سپس بساطی دراز کنند و زائرین قبور ائمه با ما بنشینند جز آنکه بلندترین درجه و نزدیکترین آنها بما در عطا زائرین قبر فرزند من باشند.

٦٨- ثواب قیامتی زیارت بامعرفت حضرت رضا عليه السلام

قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام يُقْتَلُ حَفْدَتِي بِأَرْضِ خُرَّاسَانَ فِي مَدِينَةٍ يُقَالُ لَهَا طُوسٌ مَنْ زَارَهُ إِلَيْهَا عَارِفًا بِحَقِّهِ أَخَذَتْهُ بِيَدِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَ أَدْخَلَتْهُ الْجَنَّةَ وَ إِنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ الْكِبَائِرِ قُلْتُ جُعِلْتُ فِدَاكَ وَ مَا عِرْفَانُ حَقِّهِ قَالَ يَعْلَمُ أَنَّهُ إِمَامٌ مُفْتَرَضُ الطَّاعَةِ غَرِيبٌ شَهِيدٌ مَنْ زَارَهُ عَارِفًا بِحَقِّهِ أَعْطَاهُ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ أَجْرَ سَبْعِينَ شَهِيدًا مِمَّنْ اسْتَشْهَدَ بَيْنَ يَدَيِ رَسُولِ اللَّهِ صلى الله عليه وآله عَلَى حَقِيقَةٍ. الأمالي (للصدوق)، النص، ص: ١٢١

- امام صادق عليه السلام فرمود نوه من در زمین خراسان در شهری بنام طوس کشته شود هر که با معرفت بحق او وی را زیارت کند روز قیامت دستش را بگیرم و ببهشت برم اگر چه اهل گناه کبیره باشد عرض کردم شناختن حق او چیست، فرمود بداند که او امام مفترض الطاعة و غریب و شهید است هر که عارف بحقش او را زیارت کند خدا باو اجر هفتاد شهیدی که برابر رسول خدا «ص» از روی حقیقت شهید شده‌اند بدهد.

٦٩- برتری مداد (مرکب) علما، بر خون شهدا در قیامت

عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عليه السلام قَالَ: إِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ جَمَعَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ النَّاسَ فِي صَعِيدٍ وَاحِدٍ وَ وَضِعَتِ الْمَوَازِينُ فَتُوزَنُ دِمَاءُ الشُّهَدَاءِ مَعَ مِدَادِ الْعُلَمَاءِ فَيَرْجَحُ مِدَادُ الْعُلَمَاءِ عَلَى دِمَاءِ الشُّهَدَاءِ. الأمالي (للصدوق)، النص، ص: ١٦٩

امام صادق عليه السلام فرمود روز قیامت خدای عز و جل مردم را در یک سرزمین جمع کند و موازین نهاده شود و خون شهداء را بامداد علماء بسنجند و مداد علماء بر خون شهداء بچربد.

۷۰- هر که جنازه مرد مسلمانی را تشییع کند روز قیامت .

عن ابا جعفر الباقر عليه السلام يقول من شيع جنازة امرئ مسلم اعطي يوم القيامة اربع شفاعات ولم يقل شيئاً الا قال الملك و لك مثل ذلك. الأمالی (للصدوق)، النص، ص: ۲۱۸

امام باقر عليه السلام فرمود هر که جنازه مرد مسلمانی را تشییع کند روز قیامت چهار شفاعت باو داده شود و چیزی نگوید جز آنکه فرشته‌ای گوید از آن تو باد مانند آن.

۷۱- چیزی که مرد را روز قیامت فقیر میدارد

عن جابر بن عبد الله قال قال رسول الله صلى الله عليه وآله قالت أم سليمان بن داود لسليمان يا بني إياك و كثرة النوم بالليل فإن كثرة النوم بالليل تدع الرجل فقيراً يوم القيامة. الأمالی (للصدوق)، النص، ص: ۲۳۳

رسول خدا صلى الله عليه وآله فرمود مادر حضرت سلیمان بن داود باو گفت پسر جانم مبادا در شب پریخوابی که که پریخوابی شب مرد را روز قیامت فقیر میدارد.

۷۲- کسانی که صحنه تاریک قیامت را روشن کنند

عن أبي بصير عن أبي عبد الله الصادق عليه السلام قال: إذا كان يوم القيامة جمع الله الأولين و الآخرين في صعيد واحد فتغشاهم ظلمة شديدة فيضجون إلى ربهم و يقولون يا رب اكشف عنا هذه الظلمة قال فيقبل قوم يمشي النور بين أيديهم قد أضاء أرض القيامة فيقول أهل الجمع هؤلاء أنبياء الله فيجيئهم النداء من عند الله ما هؤلاء بأنبياء فيقول أهل الجمع هؤلاء ملائكة فيجيئهم النداء من عند الله ما هؤلاء بملائكة فيقول أهل الجمع هؤلاء شهداء فيجيئهم النداء من عند الله ما هؤلاء بشهداء فيقولون من هم فيجيئهم النداء يا أهل الجمع سلوهم من أنتم فيقول أهل الجمع من أنتم فيقولون نحن العلويون نحن ذرية محمد رسول الله صلى الله عليه وآله نحن أولاد علي و ولي الله نحن المخصوصون بكرامة الله نحن الآمنون المطمئنون فيجيئهم النداء من عند الله عز و جل اشفعوا في محبيكم و أهل مودتكم و شيعتكم فيشفعون فيشفعون. الأمالی (للصدوق)، النص، ص: ۲۸۴

امام صادق عليه السلام فرمود چون روز قیامت شود خدا خلق اولین و آخرین را در یک زمین گرد آورد و تاریکی سختی همه را فراگیرد و بهروردگار خود بنالند و گویند پروردگارا این تاریکی را از ما برطرف کن فرمود جمعی آیند و نوری برابر آنهاست که عرصه قیامت را

روشن کرده حاضران قیامت گویند اینان پیغمبران خدایند، از خدا ندا رسد که اینان پیغمبر نیستند همه گویند اینها فرشته‌اند ندا رسد از جانب خدا اینان فرشته نیستند همه گویند اینان شهیدانند ندا رسد که از خود آنها بپرسید کیانند؟ همه گویند شما که باشید؟ گویند ماها علویه و ذریه محمد رسول خدا (ص) و اولاد علی ولی خدائیم مائیم مخصوص بکرامت خدا در آسایش و در اطمینان هستیم بانها از طرف خدا ندا رسد که دوستان و شیعیان خود را شفاعت کنید و هر که را باید شفاعت کنند

۷۳- برخی گروههاییکه به خدانزدیکتر از دیگرانند

عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مُسْلِمٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ الصَّادِقِ عليه السلام قَالَ: ثَلَاثَةٌ هُمْ أَقْرَبُ الْخَلْقِ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ حَتَّى يَفْرُغَ مِنَ الْحِسَابِ رَجُلٌ لَمْ يَدْعُهُ قُدْرَتُهُ فِي حَالِ غَضَبِهِ إِلَى أَنْ يَحِيفَ عَلَيَّ مَنْ تَحْتَ يَدَيْهِ وَ رَجُلٌ مَشَى بَيْنَ اثْنَيْنِ فَلَمْ يَمِلْ مَعَ أَحَدِهِمَا عَلَيَّ الْآخِرَ بِشَعِيرَةٍ وَ رَجُلٌ قَالَ الْحَقَّ فِيمَا عَلَيْهِ وَ لَهُ الْأَمَالِيُّ (لِلصَّدُوقِ)، النص، ص: ۳۵۹

امام صادق عليه السلام فرمود سه کس روز قیامت بخدا نزدیکتر باشند تا مردم از حساب فارغ شوند کسی که قدرت در حال خشم او را وادار نکند بزیر دست خود ستم کند، کسی که میان دو کس راه رود و جوی با یکی از آن دو تمایل نکند و کسی که حق را گوید بزبان او باشد یا سود او.

۷۴- مساجد از شهدا و گواهان قیامت

عَنِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عليه السلام أَنَّهُ قَالَ: عَلَيْكُمْ بِإِتْيَانِ الْمَسَاجِدِ فَإِنَّهَا بُيُوتُ اللَّهِ فِي الْأَرْضِ وَ مَنْ أَتَاهَا مُتَطَهَّرًا طَهَّرَهُ اللَّهُ مِنْ ذُنُوبِهِ وَ كُتِبَ مِنْ زُورِهِ فَأَكْثَرُوا فِيهَا مِنَ الصَّلَاةِ وَ الدُّعَاءِ وَ صَلُّوا مِنَ الْمَسَاجِدِ فِي بَقَاعِ مُخْتَلَفَةٍ فَإِنَّ كُلَّ بَقْعَةٍ تَشْهَدُ لِلْمُصَلِّيِ عَلَيْهَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ. الْأَمَالِيُّ (لِلصَّدُوقِ)، النص، ص: ۳۵۹

امام صادق عليه السلام فرمود بر شما باد بآمدن مساجد زیرا آنها خانه‌های خدایند در زمین و هر که با طهارت در آنها آید خدا از گناهان پاکش کند و او را از زوار خود نویسد در آنها بسیار نماز بخوانید و دعا کنید و در جاهای مختلف مساجد نماز کنید که هر جا برای نماز گذار خود روز قیامت گواهی دهد.

۷۵- فضل و رحمت الهی باعث نجات در قیامت

عَنِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عليه السلام قَالَ: إِذَا كَانَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَقَفَ عَبْدَانِ مُؤْمِنَانِ لِلْحِسَابِ كِلَاهُمَا مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ فَقِيرٌ فِي الدُّنْيَا وَ غَنِيٌّ فِي الدُّنْيَا فَيَقُولُ الْفَقِيرُ يَا رَبِّ عَلَيَّ مَا أَوْقَفَ فَوْعَ عَزَّتِكَ إِنَّكَ لَتَعْلَمُ أَنَّكَ لَمْ تُؤَلِّنِي وَلَا يَةً فَأَعْدِلْ فِيهَا أَوْ أَجُورَ وَ لَمْ تَرَزُقْنِي مَالًا فَأُؤَدِّي مِنْهُ حَقًّا أَوْ أَمْنَعُ وَ لَا كَانَ رِزْقِي يَأْتِينِي مِنْهَا إِلَّا كَفَافًا عَلَيَّ مَا عَلِمْتَ وَ قَدَّرْتَ لِي فَيَقُولُ اللَّهُ جَلَّ جَلَالُهُ صَدَقَ عَبْدِي خَلَّوْا عَنْهُ يَدْخُلُ الْجَنَّةَ وَ يَبْقَى الْآخِرُ حَتَّى يَسِيلَ مِنْهُ مِنَ الْعَرَقِ مَا لَوْ شَرَبَهُ أَرْبَعُونَ بَعِيرًا لَكَفَّاهَا ثُمَّ يَدْخُلُ الْجَنَّةَ فَيَقُولُ لَهُ الْفَقِيرُ مَا حَبَسَكَ فَيَقُولُ طُولُ الْحِسَابِ مَا زَالَ الشَّيْءُ يَجِيئُنِي بَعْدَ الشَّيْءِ يَغْفِرُ لِي

ثُمَّ أَسْأَلُ عَنْ شَيْءٍ آخَرَ حَتَّى تَعْمَدَنِي اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ مِنْهُ بِرَحْمَتِهِ وَ أَلْحَقَنِي بِالتَّائِبِينَ فَمَنْ أَنْتَ
فَيَقُولُ أَنَا الْفَقِيرُ الَّذِي كُنْتُ مَعَكَ أَنْفَاءً فَيَقُولُ لَقَدْ غَيَّرَكَ النَّعِيمُ بَعْدِي. الأُمَالِي (لِلصَّدُوقِ)، النَّص،

ص: ۳۶۰

امام صادق علیه السلام فرمود روز قیامت دو بنده بپای حساب ایستند که اهل بهشتند ولی یکی در دنیا فقیر بوده و دیگری توانگر آن فقیر گوید خدایا برای چه من بایستم بعزت سوگند تو میدانی نه متصدی مقامی بودم که مسئول عدل و ظلم آن باشم نه مالی بمن دادی که از ادای حق آن بیرسی و روزیم باندازه کفایت بوده چنانچه خود دانی و مقدر کرده بودی، خدای جل جلاله فرماید بندهام راست میگوید او را رها کنید بهشت رود، دیگری میماند تا آنقدر عرق میریزد که اگر چهل شتر بنوشد بس آنها است سپس بهشت می رود آن فقیر از او پرسد چه تو را بازداشت؟ گوید طول حساب هر چیزی که پیش می آوردند مرا نومید میکرد و مرا می آمرزیدند و از چیز دیگر پرسش میشدم تا خدا مرا برحمت خود فرا گرفت و بپایان رسانید، تو کیستی؟ گوید من همان فقیر بودم که تا پای حساب با تو بودم گوید از نعمت در این مدت مفارقت تو را چنان تغییر داده است که نشناختم.

۷۶- روشن نمائی ای کوچک از جایگاههای عالی امیرالمومنین علی علیه السلام در قیامت

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِعَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ يُؤْتِي بَكَ يَا عَلِيُّ عَلِيٌّ نَجِيبٌ مِنْ
نُورٍ وَعَلَى رَأْسِكَ تَاجٌ قَدْ أَضَاءَ نُورُهُ وَ كَادَ يَخْطِفُ أَبْصَارَ أَهْلِ الْمَوْقِفِ فَيَأْتِي النَّدَاءُ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ جَلَّ
جَلَّالُهُ أَيْنَ خَلِيفَةُ مُحَمَّدٍ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَتَقُولُ هَا أَنَا ذَا قَالَ فَيُنَادِي الْمُنَادِي يَا عَلِيُّ أَدْخِلْ مَنْ
أَحَبَّكَ الْجَنَّةَ وَ مَنْ عَادَاكَ النَّارَ فَأَنْتَ قَسِيمُ الْجَنَّةِ وَ أَنْتَ قَسِيمُ النَّارِ. الأُمَالِي (لِلصَّدُوقِ)، النَّص، ص:

۳۶۱

رسول خدا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بعلی بن ابی طالب علیه السلام فرمود روز قیامت که شود تو را بر اسبی نجیب از نور بیاورند و بر سرت تاجی باشد که نورش درخشان بتابد که نزدیکست دیده اهل محشر را خیره کند و ندا از طرف خدای جل جلاله رسد که کجاست خلیفه محمد رسول الله صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تو عرض کنی من اکنون حاضرم سپس جارچی جار کشد ای علی هر که دوستت دارد بهشت ببر و هر که دشمنت دارد بدوزخ بر، توئی قسیم بهشت، توئی قسیم دوزخ.

۷۷- کسی که هرروز به روح گذشتگان طلب مغفرت فرستد

قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ مَنْ قَالَ كُلَّ يَوْمٍ خَمْسًا وَ عِشْرِينَ مَرَّةً اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِلْمُؤْمِنِينَ وَ
الْمُؤْمِنَاتِ وَ الْمُسْلِمِينَ وَ الْمُسْلِمَاتِ كَتَبَ اللَّهُ لَهُ بِعَدَدِ كُلِّ مُؤْمِنٍ مَضَى وَ بِعَدَدِ كُلِّ مُؤْمِنٍ بَقِيَ إِلَى
يَوْمِ الْقِيَامَةِ حَسَنَةً وَ مَحَا عَنْهُ سَيِّئَةً وَ رَفَعَ لَهُ دَرَجَةً. الأُمَالِي (لِلصَّدُوقِ)، النَّص، ص: ۳۸۰

امام صادق علیه السلام فرمود هر کس هر روز بیست و پنج بار گوید اللهم اغفر للمؤمنین و المؤمنات و المسلمین و المسلمات خدا بشماره هر مؤمنی که در گذشته زنده باشد تا روز قیامت حسنه‌ای برایش نویسد و گناهی از او محو کند و درجه‌ای بالا برد.

۷۸- کسیکه روز قیامت بیاید و رویش سیاه است و چهره زشتی کسیکه چهره‌اش تابانست و خلاق هر دورا بنام و

نژاد بشناسند.

عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيِّ الْبَاقِرِ عَنْ آبَائِهِ عليهم السلام قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وآله مَنْ كَتَمَ شَهَادَةً أَوْ شَهِدَ بِهَا لِيَهْدِرَ بِهَا دَمَ امْرِيٍّ مُسْلِمٍ أَوْ لِيَزْوِيَ مَالَ امْرِيٍّ مُسْلِمٍ أَتَى يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَ لَوْجُهُ ظُلْمَةٌ مَدَّ الْبَصَرَ وَ فِي وَجْهِهِ كُدُوحٌ يَعْرِفُهُ الْخَلَائِقُ بِاسْمِهِ وَ نَسَبِهِ وَ مَنْ شَهِدَ شَهَادَةً حَقًّا لِيُحْيِيَ بِهَا حَقَّ امْرِيٍّ مُسْلِمٍ أَتَى يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَ لَوْجُهُ نُورٌ مَدَّ بَصَرَ يَعْرِفُهُ الْخَلَائِقُ بِاسْمِهِ وَ نَسَبِهِ ثُمَّ قَالَ أَبُو جَعْفَرٍ عليه السلام أَلَا تَرَى أَنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ يَقُولُ - وَ أَقِيمُوا الشَّهَادَةَ لِلَّهِ الْأَمَالِي (لِلصَّدُوقِ)، النِّص، ص: ۴۸۲

رسول خدا صلى الله عليه وآله فرمود هر که گواهی حقی را کتمان کند یا بناحق گواهی دهد تا خون مسلمانی را هدر کند یا مال او را از میان ببرد روز قیامت بیاید و تا چشم‌رس و رویش سیاه است و چهره زشتی دارد که خلاق او را بنام و نژادش بشناسند و هر که گواهی حقی دهد تا حق مرد مسلمانی را زنده کند روز قیامت بیاید و تا چشم‌رس چهره‌اش تابانست و خلاق او را بنام و نژاد بشناسند.

۷۹- کسی که در قیامت آسایش طولانی‌تر دارد.

عَنْ أَبِي بَصِيرٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ آبَائِهِ عليهم السلام عَنْ أَبِي ذَرٍّ رَحِمَهُ اللَّهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وآله أَطْوَلُكُمْ قُنُوتًا فِي دَارِ الدُّنْيَا أَطْوَلُكُمْ رَاحَةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِي الْمَوْقِفِ. الْأَمَالِي (لِلصَّدُوقِ)، النِّص، ص: ۵۰۹

از امام صادق علیه السلام نقل است رسول خدا صلى الله عليه وآله فرمود هر کدام شما در دنیا قنوتش طولانی‌تر باشد در قیامت آسایش طولانی‌تر دارد.

۸۰- جایگاه عالی گروهی که بر مؤمنان آسان می‌گرفتند و به بدهکار تنگدست، مهلت می‌دادند تا فراخ دست گردد

عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عليه السلام قَالَ: يُبْعَثُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ قَوْمٌ تَحْتَ ظِلِّ الْعَرْشِ وَ وُجُوهُهُمْ مِنْ نُورٍ وَ رِيَاسَتُهُمْ مِنْ نُورٍ جُلُوسٌ عَلَى كُرَاسِيٍّ مِنْ نُورٍ قَالَ فَتَشْرَفَ لَهُمُ الْخَلَائِقُ فَيَقُولُونَ هَؤُلَاءِ الْأَنْبِيَاءُ فَيُنَادِي مُنَادٍ مِنْ تَحْتِ الْعَرْشِ أَنْ لَيْسَ هَؤُلَاءِ بِأَنْبِيَاءَ قَالَ فَيَقُولُونَ هَؤُلَاءِ شُهَدَاءُ فَيُنَادِي مُنَادٍ مِنْ تَحْتِ الْعَرْشِ لَيْسَ

هَؤُلَاءِ بِشُهَدَاءَ وَ لَكِنَّ هَؤُلَاءِ قَوْمٌ كَانُوا يُبَيِّسُونَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ وَ يُنظِرُونَ الْمُعْسِرَ حَتَّى يُبَيِّسَ. ثَوَابِ الأعمال و عقاب الأعمال، النص، ص: ۱۴۵

امام باقر علیه السلام فرمود: در روز رستاخیز گروهی در زیر سایه عرش برانگیخته شوند در حالی که رخسارشان و جامه‌هایشان از نور است و بر تخت‌هایی از نور نشسته‌اند و آفریدگان بر آنان نظر افکنند و گویند: اینان پیامبرانند. پس نداگری از زیر عرش ندا سر دهد که اینان پیامبر نیستند. آفریدگان دیگر بار گویند: اینان شهیدان هستند. پس نداگری دیگر بار ندا برآورد که اینان شهید نیستند و لکن اینان گروهی هستند که بر مؤمنان آسان می‌گرفتند و به بدهکار تنگدست، مهلت می‌دادند تا فراخ دست گردد.

۸۱- سه کار خوب و سه اثر ارزشمند در قیامت

عَنْ أَبِي بَصِيرٍ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ الصَّادِقَ عليه السلام يَقُولُ مَنْ كَفَّ أذَاهُ عَنْ جَارِهِ أَقَالَهُ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ
عَثْرَتَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَ مَنْ عَفَّ بَطْنَهُ وَ فَرَجَهُ كَانَ فِي الْجَنَّةِ مَلِكًا مَحْبُورًا وَ مَنْ أَعْتَقَ نَسَمَةً مُؤْمِنَةً بَنَى
اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ لَهُ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ. الأُمَالِي (لِلصَّدُوقِ)، النص، ص: ۵۵۲

امام صادق عليه السلام میفرمود هر که آزار خود از همسایه بگرداند خدای عز و جل در قیامت گناهش بیامرزد و هر که شکم و فرج خود را پاک دارد در بهشت سروری محترمست و هر که بنده مؤمنی آزاد کند خدای عز و جل برایش در بهشت خانه‌ای بسازد.

۸۲- کار خیر سنگین بر اهل دنیا، سنگین در میزان قیامت

عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مُسْلِمٍ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا جَعْفَرٍ عليه السلام يَقُولُ إِنَّ الْخَيْرَ ثَقُلَ عَلَى أَهْلِ الدُّنْيَا عَلَى قَدْرِ ثِقَلِهِ
فِي مَوَازِينِهِمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَ إِنَّ الشَّرَّ خَفَّ عَلَى أَهْلِ الدُّنْيَا عَلَى قَدْرِ خِفَّتِهِ فِي مَوَازِينِهِمْ يَوْمَ
الْقِيَامَةِ الْخِصَالِ، ج ۱، ص: ۱۷

محمد بن مسلم گوید: شنیدم امام باقر عليه السلام میفرمود: کار خیر بهمان اندازه که در میزان روز قیامت سنگین است بر مردم دنیا پرست سنگین آید و کار بد را دنیا پرستان بمقدار سبکی‌اش در میزان روز قیامت سبک شمارند

۸۳- عمل خوب و مخلصانه ای که سبب نجات بنده میشود

عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام قَالَ: يُؤْتَى بِعَبْدٍ يَوْمَ الْقِيَامَةِ لَيْسَتْ لَهُ حَسَنَةٌ فَيَقَالُ لَهُ اذْكُرْ أَوْ تَذَكَّرْ هَلْ لَكَ
مِنْ حَسَنَةٍ قَالَ فَيَتَذَكَّرُ فَيَقُولُ يَا رَبِّ مَا لِي مِنْ حَسَنَةٍ إِلَّا أَنْ فُلَانًا عَبْدَكَ الْمُؤْمِنَ مَرَّ بِي فَطَلَبْتُ مِنْهُ

مَاءً فَأَعْطَانِي مَاءً فَتَوَضَّأْتُ بِهِ وَ صَلَّى لَكَ قَالَ فَيَقُولُ الرَّبُّ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى قَدْ غَفَرْتُ لَكَ ادْخُلُوا

عَبْدِي الْجَنَّةَ. الخصال، ج ۱، ص: ۲۵

امام صادق عليه السلام فرمود: بنده‌ای را که هیچ عمل صالح ندارد روز قیامت حاضر کنند پس باو گفته شود بگو یا بیاد بیاور آیا کار خوبی کرده‌ای؟ فرمود: پس از فکر بخاطر می‌آورد و عرض میکند پروردگارا من هیچ عمل صالح ندارم جز آنکه وقتی فلان بنده مؤمن تو بر من گذر کرد و من از وی آب خواستم او نیز بمن آب داد و من با آن آب وضو ساختم و نماز گزاردم خدای تبارک و تعالی میفرماید: آمرزیدمش بنده مرا به بهشت راه دهید

۸۴- روزه عملی ویژه، پاداشش با خود خدا

عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ قَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى كُلُّ عَمَلٍ ابْنِ آدَمَ هُوَ لَهُ غَيْرَ الصِّيَامِ هُوَ لِي وَ أَنَا أَجْزَى بِهِ وَ الصِّيَامُ جُنَّةٌ الْعَبْدِ الْمُؤْمِنِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ كَمَا يَقِي أَحَدَكُمْ سِلَاحُهُ فِي الدُّنْيَا وَ لَخُلُوفُ فَمِ الصَّائِمِ أَطْيَبُ عِنْدَ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ مِنْ رِيحِ الْمِسْكِ وَ الصَّائِمُ يَفْرَحُ بِفَرْحَتَيْنِ حِينَ يُفْطِرُ فَيَطْعَمُ وَ يَشْرَبُ وَ حِينَ يَلْقَانِي فَأَدْخِلُهُ الْجَنَّةَ. الخصال، ج ۱، ص: ۴۵

رسول خدا صلى الله عليه وسلم فرمود: خدای تبارک و تعالی فرماید: آدمی هر عملی انجام دهد از آن خودش است جز روزه که از آن من است و من خود پاداش آنم و روزه نگهدار بنده مؤمن است در روز قیامت همان طور که یکی از شما را در دنیا اسلحه‌اش نگهداری میکند، و بوی دهان روزه دار خدای را خوشتر آید از بوی مشک و روزه دار دو قسم شادی دارد یکی هنگام افطار که میخورد و می‌آشامد و دیگری موقع دیدار من که در بهشتش جای خواهم داد.

۸۵- اثر ترس از خدا در دنیا، آسودگی در قیامت

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى وَ عِزَّتِي وَ جَلَالِي لَا أُجْمَعُ عَلَيَّ عَبْدِي خَوْفِينَ وَ لَا أُجْمَعُ لَهُ أَمْنِينَ فَإِذَا أَمِنَنِي فِي الدُّنْيَا أَخَفَّتْهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَ إِذَا خَافَنِي فِي الدُّنْيَا أَمَّنْتُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. الخصال، ج ۱، ص: ۷۹

رسول خدا صلى الله عليه وسلم فرمود: خدای تبارک و تعالی فرموده است: بعزت و جلالم قسم نه دو ترس را با هم به بنده‌ام خواهم داد و نه دو آرامش خواطر را، پس اگر در دنیا از من آسوده خاطر باشد به روز قیامتش خواهم ترساند و اگر در دنیا از من بترسد بروز قیامت آسوده خواطرش خواهم داشت.

۸۶- کسانی که در روز قیامت بیش از همه در جوار رحمت حق آرمیده‌اند تا مردم از حساب فارغ شوند:

عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام قَالَ: ثَلَاثَةٌ هُمْ أَقْرَبُ الْخَلْقِ إِلَى اللَّهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ حَتَّى يَفْرُغَ النَّاسُ مِنَ الْحِسَابِ رَجُلٌ لَمْ تَدْعُهُ قُدْرَتُهُ فِي حَالِ غَضَبِهِ إِلَى أَنْ يَحِيفَ عَلَى مَنْ تَحْتَ يَدَيْهِ وَرَجُلٌ مَشَى بَيْنَ اثْنَيْنِ فَلَمْ يَمِلْ مَعَ أَحَدِهِمَا عَلَى الْآخَرِ بِشَعِيرَةٍ وَرَجُلٌ قَالَ الْحَقَّ فِيمَا لَهُ وَعَلَيْهِ. الخصال، ج ۱، ص:

۸۱

امام صادق عليه السلام فرمود: سه کس در روز قیامت بیش از همه در جوار رحمت حق آرمیده‌اند تا مردم از حساب فارغ شوند: مردی که در حال خشم از قدرت خود بر علیه زیر دست استفاده نکند و مردیکه کار دو نفر بدست او بیفتد و دل بیکی ندهد که بر دیگری ضرر برساند و مردیکه در سود و زیان خود حق گو باشد.

۸۷- برخی از کارهای ناشایستی که سبب دوری از لطف و رحمت خدای مهربان میشوند

عَنْ أَبِي بصيرٍ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام يَقُولُ ثَلَاثَةٌ لَا يُكَلِّمُهُمُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَا يَنْظُرُ إِلَيْهِمْ وَلَا يُزَكِّيهِمْ وَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ النَّاتِفُ شَيْبَةً وَالنَّائِحُ نَفْسَهُ وَالْمَنْكُوحُ فِي دُبُرِهِ. الخصال، ج ۱، ص: ۱۰۶

ابی بصیر گوید: شنیدم امام صادق عليه السلام میفرمود: خدای عز و جل در روز قیامت با سه کس سخن نگوید و نگاهشان نکند و لیاقتشان نبخشد و به عذاب دردناکی گرفتار خواهند بود آنکه ریش خود را بکند و آنکه از خود لذت جنسی ببرد (مقصود جلق زدن و استمناء است) و آنکه مورد لذت جنسی مردان (و جنس موافق) قرار گیرد.

۸۸- اثر فوق العاده صلوات در قیامت

عَنِ الصَّادِقِ عليه السلام عَنْ أَبِيهِ عليه السلام قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وآله أَنَا عِنْدَ الْمِيزَانِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَمَنْ ثَقَلَتْ سَيِّئَاتُهُ عَلَى حَسَنَاتِهِ جُتُّ بِالصَّلَاةِ عَلَيَّ حَتَّى أَثْقَلَ بِهَا حَسَنَاتِهِ مَكَارِمَ الْأَخْلَاقِ، ص: ۳۱۲

از نبی اکرم صلى الله عليه وآله من در قیامت نزد میزان هستم، و هر که گناهانش بر ثوابهایش فزونی گیرد صلواتهایی را که بر من فرستاده می‌آورم تا بدانها میزان اعمالش سنگین گردد.

۸۹- محبوبترین کار نزد خداوند و اثر ارزشمنندمدار ابا بندگان خدا

عَنْ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ عليه السلام قَالَ: كَانَ آخِرُ مَا أَوْصَى بِهِ الْخَضِرُ مُوسَى بْنِ عِمْرَانَ عليه السلام أَنْ قَالَ لَهُ لَا تُعَيِّرَنَّ أَحَدًا بِذَنْبٍ وَإِنَّ أَحَبَّ الْأُمُورِ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ ثَلَاثَةٌ الْقَصْدُ فِي الْجِدَّةِ وَالْعَفْوُ فِي الْمَقْدَرَةِ وَ

الرَّفَقُ بِعِبَادِ اللَّهِ وَ مَا رَفَقَ أَحَدٌ بِأَحَدٍ فِي الدُّنْيَا إِلَّا رَفَقَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ بِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَ رَأْسُ الْحِكْمَةِ
مَخَافَةُ اللَّهِ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى. الخصال، ج ۱، ص: ۱۱۱

امام زین العابدین علیه السلام فرمود: آخرین سفارشی که خضر بموسی بن عمران علیه السلام کرد این بود که او را گفت: حتما هیچ کس را بگناهی سرزنش مکن و راستی که محبوبترین کار نزد خداوند سه چیز است میانه روی در حال توانگری، گذشت در حال قدرت، مدارا با بندگان خدا، و هیچ کس با کسی در دنیا مدارا نکند مگر آنکه خدای عز و جل در روز قیامت با او بمدارا رفتار کند و سر آمد حکمت ترس از خدای تبارک و تعالی است.

۹۰- آتش، روز قیامت با سه کس سخن گوید:

عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ آبَائِهِ عليهم السلام عَنْ عَلِيِّ عليه السلام عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وآله قَالَ: تَكَلَّمَ
النَّارُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ثَلَاثَةً أَمِيرًا وَقَارِنًا وَ ذَا ثُرُوءٍ مِنَ الْمَالِ فَتَقُولُ لِلْأَمِيرِ يَا مَنْ وَهَبَ اللَّهُ لَهُ سُلْطَانًا فَلَمْ
يَعْدِلْ فَتَزْدَرِدُهُ كَمَا يَزْدَرِدُ الطَّيْرُ حَبَّ السَّمْسِمِ «۲» وَ تَقُولُ لِلْقَارِي يَا مَنْ تَزَيْنَ لِلنَّاسِ وَ بَارَزَ اللَّهَ
بِالْمَعَاصِي فَتَزْدَرِدُهُ وَ تَقُولُ لِلْغَنِيِّ يَا مَنْ وَهَبَ اللَّهُ لَهُ دُنْيَا كَثِيرَةً وَ أَسَعَهُ فَيْضًا وَ سَأَلَهُ الْفَقِيرُ الْيَسِيرَ
قَرْضًا فَأَبَى إِلَّا بُخْلًا فَتَزْدَرِدُهُ. الخصال، ج ۱، ص: ۱۱۱

رسول اکرم صلی الله علیه و آله فرمود: روز قیامت آتش با سه کس سخن گوید: فرماندار، و دانشمند دینی و ثروتمند بفرماندار گوید: ای آنکه خدایش قدرتی بخشید و او بعدالت رفتار نکرد سپس آتش او را آن چنان می بلعد که پرندۀ دانه سنجد را و بدانشمند دینی گوید ای آنکه بسالوس خود را در میان مردم بیاراست ولی بدون پروا با خدا نافرمانی کرد سپس او را بلعد و به ثروتمند گوید: ای آنکه خداوندش دنیای فزون با وسعت از فیض خود باو بخشید و چون تهی دستی مقدار ناچیزی بعنوان قرض از او خواست بخل ورزید و نداد سپس آتش او را بکام خود میکشد.

۹۱- چیزهایی که بعد مرگ تا قیامت پاداشش به انسان می رسد

عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام قَالَ: لَيْسَ يَتَّبِعُ الرَّجُلَ بَعْدَ مَوْتِهِ مِنَ الْأَجْرِ إِلَّا ثَلَاثُ خِصَالٍ صَدَقَةٌ أَجْرَاهَا فِي
حَيَاتِهِ فَهِيَ تَجْرِي بَعْدَ مَوْتِهِ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ صَدَقَةٌ مَوْقُوفَةٌ لَا تُورَثُ أَوْ سُنَّةٌ هُدًى سَنَّهَا فَكَانَ يَعْمَلُ
بِهَا وَ عَمِلَ مِنْ بَعْدِهِ غَيْرُهُ أَوْ وَكَلَدٌ صَالِحٌ يَسْتَغْفِرُ لَهُ. الخصال، ج ۱، ص: ۱۵۱

امام صادق علیه السلام فرمود: اجر و مزد هیچ عملی که پس از مرگ انجام می گیرد بانسان نمیرسد مگر سه کار: صدقه ای که در حال حیات جاری ساخته و آن پس از مرگ نیز تا روز قیامت جریان خواهد داشت و موقوفه ای که از خود بعنوان صدقه گذاشته و بارشاش نبرند و دیگر رفتار هدایت بخشی که از خود بیادگار گذاشته هم خود بآن عمل میکرده و هم دیگری پس از وی، سوم فرزند شایسته ای که برایش طلب مغفرت و آمرزش کند.

۹۲- برخی از شاکیان قیامت

عَنْ جَابِرٍ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ يَجِيءُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ثَلَاثَةٌ يَشْكُونَ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ الْمُصْحَفُ وَالْمَسْجِدُ وَالْعِترَةُ يَقُولُ الْمُصْحَفُ يَا رَبِّ حَرِّقُونِي وَ مَزَّقُونِي وَ يَقُولُ الْمَسْجِدُ يَا رَبِّ عَطِّلُونِي وَ ضَيِّعُونِي وَ تَقُولُ الْعِترَةُ يَا رَبِّ قَتَلُونَا وَ طَرَدُونَا وَ شَرَدُونَا فَأَجْتُوا لِلرُّكْبَتَيْنِ لِلْخُصُومَةِ فَيَقُولُ اللَّهُ جَلَّ جَلَالُهُ لِي أَنَا أَوْلَىٰ بِذَلِكَ. الخصال، ج ۱، ص: ۱۷۵

جابر گوید: شنیدم رسول خدا ﷺ میفرمود: روز قیامت سه چیز بعرضه محشر می‌آیند و شکایت می‌کنند قرآن و مسجد و خاندان پیغمبر قرآن عرض حالش این است که پروردگارا مرا بسوزانند و پاره پاره کردند و مسجد میگوید پروردگارا مرا تعطیل کردند و حقم را ضایع ساختند.

عتره پیغمبر میگویند! پروردگارا ما را کشتند و راندند و آواره کردند این هنگام من بدو زانو می‌نشینم تا داد این سه را از دشمنانمان بستانم خدای جل جلاله مرا میفرماید: که بدادستانی این سه من خود سزاوارترم.

۹۳- ده ویژگی خاصی که پیامبر اکرم ﷺ فقط به امیرالمومنین علیؑ عنایت فرمود

عَنْ زَيْدِ بْنِ عَلِيٍّ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ آبَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنْ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ: كَانَ لِي عَشْرٌ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ ص لَمْ يُعْطَهُنَّ أَحَدٌ قَبْلِي وَ لَا يُعْطَاهُنَّ أَحَدٌ بَعْدِي قَالَ لِي يَا عَلِيُّ أَنْتَ أَحْيَىٰ فِي الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ وَ أَنْتَ أَقْرَبُ النَّاسِ مِنِّي مَوْقِفًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَ مَنْزِلِي وَ مَنْزِلِكَ فِي الْجَنَّةِ مُتَوَاجِهَيْنِ كَمَنْزِلِ الْأَخَوَيْنِ وَ أَنْتَ الْوَصِيُّ وَ أَنْتَ الْوَلِيُّ وَ أَنْتَ الْوَزِيرُ وَ عَدُوُّكَ عَدُوِّي وَ عَدُوِّي عَدُوُّ اللَّهِ وَ وَلِيِّكَ وَلِيِّي وَ وَلِيِّي وَلِيُّ اللَّهِ. الخصال، ج ۲، ص: ۴۲۹

علی علیه السلام فرمود: مرا از رسول خدا ده چیز است که بهیچ کس پیش از من و نه بعد از من آنها داده نشده است. بمن فرموده: یا علی برادر من در دنیا و آخرت توئی و تو در روز قیامت از همه بمن نزدیکتری خانه من و تو در بهشت مانند خانه دو برادر روبروی هم است توئی وصی توئی ولی توئی وزیر دشمن تو دشمن من و دشمن من دشمن خدا است دوست تو دوست من و دوست من دوست خدا است

۹۴- اول یا مهمترین چیزی که در قیامت از انسان میبرند

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ إِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ يُدْعَى بِالْعَبْدِ فَأَوَّلُ شَيْءٍ يُسْأَلُ عَنْهُ الصَّلَاةُ فَإِنْ جَاءَ بِهَا تَامَةً
وَإِلَّا رُخَّ بِهِ فِي النَّارِ. عيون أخبار الرضا عليه السلام، ج ۲، ص: ۳۱

رسول خدا ﷺ فرمود که چون روز قیامت شود بنده را بخوانند و اول چیزی که از او سؤال کنند نماز است اگر آن را تمام بجای آورده عفویش کنند و الا او را در آتش افکنند.

۹۵- کیفر کسی که مومنی را ذلیل کنديابه چشم حقارت به او نگاه کند

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ مَنْ اسْتَذَلَّ مُؤْمِنًا أَوْ حَقَّرَهُ لِقَعْرِهِ أَوْ قَلَّهَ ذَاتِ يَدِهِ شَهْرَهُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ثُمَّ
يَفْضَحُهُ. عيون أخبار الرضا عليه السلام، ج ۲، ص: ۳۳

رسول خدا ﷺ فرمود هر کسی که طلب کند ذلت مؤمنی را و او را ذلیل شمارد دو بچشم حقارت باو نظر کند بجهت فقر و تهی دستی او حقتعالی در روز قیامت او را آشکارا گرداند و رسوایش کند.

۹۶- نزدیکترین کسی به رسول خدا در قیامت

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ أَقْرَبُكُمْ مِنِّي مَجْلِسًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَحْسَنُكُمْ خُلُقًا وَ خَيْرُكُمْ لِأَهْلِهِ. عيون أخبار
الرضا عليه السلام، ج ۲، ص: ۳۸

رسول خدا (ﷺ) فرمود کسانی از شما که نزدیکتر باشند از من در نشستن در روز قیامت نیکوترین شما است در خلق و نیکوکننده‌ترین شما است با اهل خود.

۹۷- حسابرسی شیعیان، در قیامت به اهلیت سپرده شود

عَلِيُّ بْنُ مُوسَى الرِّضَا ﷺ عَنْ أَبِيهِ مُوسَى بْنِ جَعْفَرٍ عَنْ أَبِيهِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ مُحَمَّدِ بْنِ
عَلِيٍّ عَنْ أَبِيهِ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ أَبِيهِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عَنْ أَبِي طَالِبٍ ﷺ قَالَ قَالَ
رَسُولُ اللَّهِ ﷺ إِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ وَ لِينَا حِسَابَ شِيعَتِنَا فَمَنْ كَانَتْ مَظْلَمَتُهُ فِيمَا بَيْنَهُ وَ بَيْنَ اللَّهِ عَزَّ
وَ جَلَّ حَكَمْنَا فِيهَا فَأَجَابْنَا وَ مَنْ كَانَتْ مَظْلَمَتُهُ فِيمَا بَيْنَهُ وَ بَيْنَ النَّاسِ اسْتَوْهَبْنَاهَا فَوَهَبَتْ لَنَا وَ مَنْ
كَانَتْ مَظْلَمَتُهُ بَيْنَهُ وَ بَيْنَنَا كُنَّا أَحَقَّ مِمَّنْ عَفَى وَ صَفَحَ عيون أخبار الرضا عليه السلام، ج ۲، ص: ۵۸

علی بن موسی الرضا علیهما السلام از پدرش از آباء بزرگوارش علیهم السلام از علی بن ابی طالب علیه السلام نقل کرد که رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود: چون روز قیامت شود حسابرسی شیعیان ما بما واگذار می‌شود، پس هر کس مظلمه و بدهی و

گناهش میان او و خداوند است ما داوری کرده و هر چه حکم کنیم خداوند امضاء می‌فرماید، و هر کس مظلّم‌اش میان او و مردم است، ما از مردم تقاضا میکنیم او را ببخشند، و آنان می‌بخشند، و هر کس مظلّم‌اش میان او و ما اهل بیت است ما سزاوارتر از همه کس به بخشش و عفو و گذشت می‌باشیم

۹۸- منبرهایی گرداگرد عرش الهی برای شیعیان اهل بیت علیهم‌السلام

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ تُوَضَّعُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَنَابِرٌ حَوْلَ الْعَرْشِ لِشِيعَتِي وَ شِيعَةُ أَهْلِ بَيْتِي الْمُخْلِصِينَ فِي وَايَتِنَا وَ يَقُولُ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ هَلُمُّوا يَا عِبَادِي إِلَيَّ لِأُنْشِرَنَّ عَلَيْكُمْ كِرَامَتِي فَقَدْ أُودِيْتُمْ فِي الدُّنْيَا

عیون أخبار الرضا علیه السلام، ج ۲، ص: ۶۰

رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم فرمود در روز قیامت منبرهایی گرداگرد عرش گذارند از برای شیعیان من و شیعیان اهل بیت من که در ولایت ما خلوص دارند و حقتعالی بآنها می‌فرماید ای بندگان من بیایید بسوی من که کرامت خود را بسوی شما منتشر کنم شما در دنیا اذیت و آزار کشیده‌اید.

۹۹- محبت اهل بیت علیهم‌السلام جامه ای برای روزتنگدستی (قیامت)

قَالَ: قَالَ رَجُلٌ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ ﷺ حَدِيثٌ يُرْوَى أَنَّ رَجُلًا قَالَ لِأَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ ﷺ إِنِّي أَحْبَبْتُكَ فَقَالَ لَهُ أَعِدْ لِلْفَقْرِ جِلْبَابًا فَقَالَ لَيْسَ هَكَذَا قَالَ إِنَّمَا قَالَ لَهُ أَعِدْ لِفَاقَتِكَ جِلْبَابًا يَعْنِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ. معاني

الأخبار، النص، ص: ۱۸۲

گوید: مردی به امام صادق علیه السلام عرض کرد: حدیثی نقل می‌شود که شخصی به امیر المؤمنین علیه السلام گفت: من تو را دوست دارم، حضرت به او گفت: جامه گشاد و بلندی برای تهیدستی آماده نما (ظاهراً راوی «أعد» را بصیغه امر خوانده بود)، امام علیه السلام در پاسخ فرمود: این گونه نیست، همانا امیر المؤمنین به او فرمود: برای تنگدستی خود جامه‌ای تهیه نموده‌ای و منظور او روز قیامت بود.

۱۰۰- لزوم احتیاط در سخن گفتن

قَالَ اميرالمومنين ﷺ لَا تَقُلْ مَا لَا تَعْلَمُ بَلْ لَا تَقُلْ كُلَّ مَا تَعْلَمُ فَإِنَّ اللَّهَ [سُبْحَانَهُ قَدْ] فَرَضَ عَلَيَّ جَوَارِحَ كُلِّهَا فَرَأَيْتَ يَخْتَجُّ بِهَا عَلَيْكَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ نَهْجَ الْبَلَاغَةِ (للصباحي صالح)، ص: ۵۴۴

حکمت ۳۸۲

از مولایمیرالمومنین علیه‌السلام نقل است فرمودند: آنچه را نمی‌دانی مگو (چون یا دروغ است یا احتمال دروغ در آن می‌رود و دیگر از سخن روی جهل و نادانی واجب است دوری گزید) بلکه هر چه را هم میدانی مگو (چون ممکن است برای خودت یا برای دیگری زیان

داشته باشد مانند فاش کردن راز کسی) زیرا خداوند سبحان بر همه اعضاء و اندام تو احکامی را واجب کرده که روز قیامت بآنها بر تو دلیل و بهانه می آورد (مثلا می فرماید بتو زبان دادم که سخن حق و بجا بگوئی و چون اطاعت نکردی شایسته عذاب و کیفر هستی).